

EDUSKUNTA
RIKSDAGEN

**VERKSAMHETSBERÄTTELSENA FRÅN DE
INTERNATIONELLA DELEGATIONER
SOM TILLSATTS AV RIKSDAGENS
TALMANSKONFERENS**

2018

INTERNATIONELLA DELEGATIONER TILLSATTA AV
RIKSDAGENS TALMANSKONFERENS
VERKSAMHETSBERÄTTELSE

2018

HELSINGFORS 2019

INNEHÅLL

1. SAMMANFATTNING.....	4
2. PARLAMENTARISKA ÖSTERSJÖKONFERENSEN	7
2.1 27:e Parlamentariska Östersjökonferensen.....	7
2.2 Permanenta kommittén.....	8
2.3 Migrations- och integrationsgruppen	10
2.4 Finlands delegations möten.....	11
3. ARKTISKA PARLAMENTARIKERKONFERENSEN	13
3.1 Finlands delegation – verksamhet	13
3.2 Arktiska parlamentarikerkonferensen i Enare	15
3.3 Arktiska parlamentarikerkonferensens permanenta kommitté – möten.....	18
3.4 De nordiska arktiska delegationernas möte på Färöarna	18
3.5 Delegationen för arktiska frågor.....	19
4. INTERPARLAMENTARISKA UNIONEN (IPU)	22
4.1 Vårförsamlingen i Genève	22
4.1.1 Allmän debatt om parlamentens insatser för de globala ramverken för migration och flyktingar.....	22
4.1.2 Val av särskilt brådskande ämne	23
4.1.3 Kommittéernas paneldebatter och resolutioner	23
4.1.4 Delegationens övriga program	24
4.2 Höstförsamlingen i Genève.....	24
4.2.1 Styrande rådet	24
4.2.2 Generaldebatten om parlamentens roll för att främja fred och utveckling.....	24
4.2.3 Val av särskilt brådskande ämne	25
4.2.4 Kommittéernas paneldiskussioner och resolutioner	25
4.2.5 Övriga paneldiskussioner och möten	26
4.3 Parlamentarisk FN-utfrågning.....	26
4.4 Regionalt samarbete.....	27
4.4.1 Nordiskt samarbete: det svenska ordförandeskapet	27
4.4.2 Det finsk-ugriska samarbetet.....	28

4.4.3 12 plus-gruppens möten.....	28
4.5 Övrig verksamhet i IPU-gruppen.....	28
5. NATOS PARLAMENTARISKA FÖRSAMLING	30
5.1 Sommarmötet i Warszawa	30
5.2 Natoparlamentarikerna i Helsingfors.....	31
5.3 Höstmötet i Halifax	32
5.4 Transatlantiskt forum i Washington	33
6. PARLAMENTARISKA FÖRSAMLINGEN FÖR UNIONEN FÖR MEDELHAVET	34
7. PARLAMENTARISKA PARTNERSKAPET ASIEN–EUROPA	36

Bilaga Delegationernas sammansättningar 2018

1. SAMMANFATTNING

Riksdagen har nio delegationer med anknytning till verksamheten i internationella organisationer. Dessa är delegationerna i Nordiska rådet, Europarådet, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa, Parlamentariska Östersjökonferensen, den arktiska parlamentarikerkonferensen, parlamentariska partnerskapsmötet Asien–Europa och Interparlamentariska unionen samt delegationerna i Natoländernas parlamentariska församling och den parlamentariska församlingen för Medelhavsområdet. Under valperioden 2015–2019 hade delegationerna sammanlagt 103 parlamentarikerplatser. I organisationernas stadgor respektive procedurregler finns bestämmelser om antalet ledamöter i delegationerna och granskning av fullmakterna. Företrädarna i de delegationer som väljs av riksdagen fördelas enligt styrkeförhållandena mellan riksdagsgrupperna och gruppernas storlek, som regel för hela valperioden.

Via multilateral diplomati på parlamentarisk nivå deltar riksdagsledamöterna i samtalet kring utrikespolitiska frågor och påverkar ställningstaganden från interparlamentariska organisationer. I internationella fora arbetar ledamöterna för Finlands utrikespolitiska och handelsekonomiska intressen, stöder multilaterala principer och bygger upp nyttiga internationella nätverk. På så sätt värnar riksdagsledamöterna frågor som är av stor relevans för Finland, exempelvis jämlikhet, hållbar utveckling, fredsmäkling och demokrati.

Riksdagens plenum väljer delegationerna i Nordiska rådet, Europarådet och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa. Deras verksamhetsberättelser behandlas dels i plenum, dels i utrikesutskottet. Talmanskonferensen tillsätter delegationerna i Parlamentariska Östersjökonferensen, parlamentariska partnerskapsmötet Asien–Europa och Interparlamentariska unionen, Natoländernas parlamentariska församling och parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet. Verksamhetsberättelserna från de delegationerna ingår i detta dokument.

Interparlamentariska unionen (IPU) är den äldsta och mest brett upplagda interparlamentariska samlingsorganisationen. IPU arbetar över hela världen för att stärka parlamentarismen. Organisationen har ingen fastlagd mellanstatlig samlingsform, men den innehar observatörsstatus i FN och den har nära samarbete med FN och dess fackorgan. I slutet av 2018 hörde parlamenten i 178 länder till organisationen. Därutöver har IPU 12 associerade medlemmar. IPU:s centrala teman är starka och representativa parlament, jämställdhet mellan könen, mänskliga rättigheter, hållbar utveckling, fred och säkerhet, ungas delaktighet och global styrning. Under året lyfte församlingarna särskilt fram dels de globala ramverk för migration och flyktingar som antogs i slutet av året, dels målen för hållbar utveckling och klimatförändringen.

Parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC) inrättades ursprungligen på finländskt initiativ och fungerade i början av 1990-talet som en katalysator för det mellanstatliga samarbetet mellan Östersjöstaterna. I den parlamentariska församlingen är parlamenten i åtta medlemsstater, elva regionala lagstiftningsorgan och Europeiska unionen företrädare och den har nära samarbete med Östersjöstaternas råd (CBSS). Ålands lagting var ordförande i BSPC 2018 och ordnade därför parlamentarikerkonferensen. I augusti höll parlamentarikerkonferensen session i Mariehamn och den öppnades av republikens president Sauli Niinistö. Från Finland deltog miljöminister Kimmo Tiilikainen och statssekreterare Paula Lehtomäki. I sitt arbete koncentrerade sig Finlands delegation särskilt på fortsatt kontinuitet i den värdebaserade dialogen, miljösamarbetet och samverkan med unga i Östersjöområdet.

Både BSPC och Arktiska parlamentarikerkonferensen har tätt samarbete med EU:s institutioner. I Arktiska parlamentarikerkonferensen ingår åtta medlemsländer plus Europaparlamentet och de viktigaste organisationerna för urfolken i Arktis. Året var ett jubileumsår för det arktiska samarbetet. Riksdagen stod värd för Arktiska parlamentarikerkonferensen och vid en tillställning i Enare i september högtidliggjordes det parlamentariska samarbetet kring Arktis, som pågått i 25 år. Finland var samtidigt ordförande för Arktiska rådet och våra företrädare fick därför exceptionellt mycket uppmärksamhet, eftersom budskapen från Finland, finländsk kompetens och ordförandeskapet i Arktiska rådet väckte stort intresse i världen.

EU-staterna och staterna söder om Medelhavet bildar tillsammans Unionen för Medelhavet, som består av 43 stater. Unionens parlamentariska församling ska generera parlamentariska impulser för samarbetet i regionen och lämna yttranden om Medelhavspartnerskapet och genomförandet av partnerskapsavtalen. Vidare lämnar den politiska rekommendationer och resolutioner till ministerkonferensen för Europa och Medelhavsområdet. De viktigaste prioriterade insatsområdena är fortfarande att främja den politiska dialogen mellan medlemsstaterna och att bedriva pragmatiskt samarbete kring konkreta projekt, bland annat inom miljöområdet. Årets parlamentariska församling sammanträdde i ordförandelandet Egypten i april. Det primära temat var hur terrorism ska bekämpas i Medelhavsområdet.

Under året ordnades ett parlamentariskt partnerskapsmöte för Asien och Europa. Det var ett forum för parlamentariker från nästan femtio länder, där de kunde diskutera vilka effekter klimatförändringen har på ekonomi, säkerhet och flyktingskap. Vid huvudsessionen talade riksdagens vice talman Mari Pekkarinen i egenskap av företrädare för de europeiska länderna om klimatförändringen, utmaningar som den för med sig och metoder för att motverka klimatkonsekvenserna. Flera ledamöter underströk att de globala utmaningarna kräver interkontinentalt samarbete och intensifierad dialog.

Tillsammans med Schweiz, Sverige och Österrike deltar Finland i egenskap av Nato-partnerskapsland i den parlamentariska församlingen för Natoländerna. Under året behandlade församlingen teman som hybridkrigföring, Rysslands agerande och framtid, handelspolitik, radikalisering i närmiljö och Nordkorea som hot mot världsfreden. Vid vårsessionen underströk Natos generalsekreterare Jens Stoltenberg att stöd från parlamentarikerna är ett måste för verksamheten i Nato. Och orsaken är uppenbar: det är parlamenten som beslutar om försvarsbudgetarna. Natos underutskott för transatlantiska försvars- och säkerhetsrelationer besökte Helsingfors i mitten av juni. Utskottet informerades om fundamenten i vårt försvarssystem och om det internationella försvarspolitiska samarbetet. Parlamentarikerna visade intresse för vår ställning som ett militärt alliansfritt land som bedriver nära internationellt försvarssamarbete i många olika hänseenden.

Internationella samarbetsnätverk i riksdagen

Riksdagens internationella forum startade 2006 med uppgift att förbättra informationen mellan de som är engagerade i internationellt samarbete och öka möjligheterna att få information i rätt tid. Dessutom ska forumet mer sätta internationella frågor i fokus i riksdagens plenum. Forumet sammankallas av talmannen och består av talmännen, ordförandena i delegationerna för internationella organisationer och ordförandena i utrikesutskottet och stora utskottet. I förekommande fall deltar också ledamöter från utskotten. I maj diskuterade forumet en av prioriteringarna i vår utrikespolitik, nämligen fredsmäklning. Utrikesminister Soini höll ett anförande om temat. Därefter yttrade sig Jutta Urpilainen, utrikesministerns särskilda representant för mäklingsfrågor, Ilkka Kanerva, särskild representant för mäklingsfrågor i OSSE:s parlamentariska församling, och Erkki Tuomioja, medlem i Nordiska rådets arbetsgrupp för fredsmäklning. Talmannen inskräpte att riksdagsledamöterna bör få en

stärkt roll inom fredsmäkling och föreslog att riksdagen startar ett **nätverk för fredsmäkling**. Till ordförande respektive vice ordförande i nätverket utsåg det stiftande mötet ledamöterna Jutta Urpilainen och Ilkka Kanerva.

Internationella nätverket för unga riksdagsledamöter har funnits sedan 2013. Nätverket har som mål att stärka de parlamentariska kontakterna mellan unga riksdagsledamöter i olika länder. Där ingår riksdagsledamöter födda 1976 eller senare. Under året inriktade nätverket uppmärksamheten på Ryssland. I februari besökte det Moskva som gäst hos unga representanter i federationsrådet. Vid besöket var de också i tillfälle att diskutera med talmannen i federationsrådet, det vill säga överhuset i det ryska parlamentet. I november besökte i sin tur unga företrädare från federationsrådet riksdagen. Dessutom var ordföranden, ledamot Petri Honkonen, flitigt ute för att träffa företrädare för andra prioriterade länder i nätverkets verksamhet. Ömsesidiga besök är ett led i nätverkets långsiktiga mål att skapa en regelbunden och bestående dialog med unga parlamentariker i andra länder och samtidigt stödja Finlands utrikespolitiska mål.

Riksdagens nätverk för mänskliga rättigheter inledde sin verksamhet 1991. Nätverket har ledamöter från så gott som alla riksdagsgrupper och ordförande är ledamot Eva Biaudet. Också 2018 satsade nätverket på att hålla i gång debatten om migrations- och flyktingpolitiska frågor. I mars till exempel ordnade nätverket ett rundabordssamtal om särskilda problem bland afghanska asylsökande. Under året var också det alarmerande läget för de mänskliga rättigheterna och yttrandefriheten i Turkiet uppe för debatt. Nätverket tog ställning till frågan med en resolution i samband med att företrädare för det turkiska läkarförbundet anhölls i februari. Också läget i Palestina och Kinas kränkningar av de mänskliga rättigheterna kom upp flera gånger under året.

Riksdagens globaliseringsgrupp ger riksdagsledamöter och tjänstemän möjligheter att föra fri debatt om internationell politik och få information om internationella frågor. Gruppen är en förbindelselänk mellan riksdagsledamöter och frivilligorganisationer som arbetar med internationella frågor. Ledamot Satu Hassi var ordförande 2018. Under året ordnade gruppen tre tillställningar: Under vårsessionen ordnade den expertseminarier om urbanisering och terrorism och om kriget mot drogerna som är en dold konflikt. Under höstsessionen ordnade gruppen ett möte för att medverka till en lag om företagsansvar i Finland. Mötet ordnades i samråd med Rättvis handel rf och Finska Missionssällskapet rf.

Gunilla Carlander
råd för internationella ärenden

2. PARLAMENTARISKA ÖSTERSJÖKONFERENSEN

Verksamhetsåret 2018 var av stor betydelse för Östersjösamarbetet. I augusti ordnades Parlamentariska Östersjökonferensens (BSPC) 27:e session i Mariehamn. Finland är ordförande 2018–2020 i Östersjökommissionen (Helcom) och kommer under ordförandeskapet att uppdatera handlingsprogrammet BSAP, som är av stor betydelse för skyddet av Östersjön och dess miljö. Östersjökonferensen har ytterligare intensifierat sina internationella kontakt- och samarbetsnätverk. Den samarbetar med relevanta forum, intressenter och personer med inflytande på regional nivå för att främja bland annat miljöskydd, integration av invandrare och framtida energi- och transportlösningar.

I sitt arbete koncentrerade sig Finlands delegation särskilt på fortsatt kontinuitet i den värdebaserade dialogen, miljösamarbetet och samverkan med unga i Östersjöområdet. Delegationen presenterade i olika sammanhang Finlands strategi för Östersjöområdet, som tar sikte på att stödja utvecklingen i området och uppfylla FN:s mål för hållbar utveckling 2030. Arbetet i delegationen var uppdelat mellan Parlamentariska Östersjökonferensens session (parlamentarikerkonferensen) å ena sidan och mötena i permanenta kommittén, arbetsgruppen för migration och integration och Finlands delegation å andra sidan. Vice ordförande Saara-Sofia Sirén är rapporteringsskyldig vad gäller eutrofieringen i Östersjön och verksamheten i Östersjökommissionen, medan ledamot Maria Tolppanen är finländsk ledamot i arbetsgruppen för migration och integration. Delegationen var värd för permanenta kommitténs möte i Koli i maj.

2.1 Parlamentariska Östersjökonferensen

Konferensen var den 27:e i ordningen. Den arrangerades av Ålands lagting och öppnades av republikens president Sauli Niinistö. Från Finland deltog miljöminister Kimmo Tiilikainen och statssekreterare Paula Lehtomäki. Konferensen fick utmärkt mycket synlighet, vilket var ett stort tillskott i Östersjökonferensens profil, eftersom man lyckades föra samman de viktigaste Östersjöaktörerna till dialog med parlamentarikerna.

I samband med konferensen ordnades ett toppmöte för unga i Östersjöområdet. Toppmötet sökte lösningar och satte upp planer för hur Agenda 2030 och FN:s 17 hållbarhetsmål ska kunna genomföras. Resolutionen från toppmötet presenterades för Östersjöparlamentarikerna. Parlamentarikerna noterade med tillfredsställelse att medlemmarna i Östersjörådet trots spänningarna på det internationella planet i juni hade antagit en resolution i Stockholm. Där efterlyser Östersjörådet fortsatt mellanstatligt Östersjösamarbete på hög nivå och ger sitt stöd till att rådet intar rollen som en aktör som ska stärka förtroendet mellan staterna.

I sitt öppningstal redogjorde president Sauli Niinistö för Finlands prioriteringar inför det kommande ordförandeskapet i EU. EU:s strategi för Östersjöområdet har snart tio år på nacken, men den är fortfarande lika viktig för Östersjösamarbetet, som bör försiggå på tre olika nivåer, nämligen internationellt, nationellt och kommunalt. Detta är av stor relevans eftersom eutrofieringen och klimatförändringen är ett lika stort hot för alla länder i regionen. Vi behöver större insatser för att minska näringsbelastningen och plastavfallet för att Östersjöområdet ska kunna leva upp till FN:s 2030-mål och för att parterna i Östersjösamarbetet ska kunna föregå med gott exempel.

Åland var ordförande för Parlamentariska Östersjökonferensen 2017–2018 och presenterade sitt självstyrelseområde och dess historia som ett exempel för en fredlig lösning på en internationell kris. Samtidigt lyfte Åland starkt fram sina miljövänliga energilösningar, sin smarta teknik för energidistribution samt utmaningarna med förnybar energi i Östersjöområdet. Regeringarna i Östersjöområdet

uppmanades vidta åtgärder för att intensifiera sitt miljö- och turistsamarbete för att området ska bli världsledande i miljövänlig turism.

Kari Kulmala, ordförande för Finlands delegation, efterlyste åtgärder mot plastavfallet i haven och uttryckte förhoppning om att också Ryssland skulle engagera sig i arbetet. I fortsättningen bör Östersjöpolitikerna kraftsamla tillsammans och göra Östersjöområdet till en föregångare inom cirkulär ekonomi. Ledamot Saara-Sofia Sirén presenterade sin rapport om eutrofieringen. I rapporten sägs det att Östersjön trots allt samarbete fortfarande är det mest förorenade havet i världen. Eurofieringen är ett av de största hoten mot Östersjön och det finns all anledning att skynda på med skyddsinsatserna. Kuststaterna genomför inte avtalen om rening tillräckligt effektivt och åtgärderna för att motverka eutrofiering är inte riktade i tillräckligt hög grad. Saara-Sofia Sirén framhöll att Östersjöparlamentarikerna framöver måste kraftfullt ta ställning till frågan och insistera på att samtliga berörda regeringar arbetar för att genomföra målen från Östersjökommissionen.

Christina Gestrin, tidigare riksdagsledamot, presenterade sin rapport om Östersjösamarbetet med Ryssland efter 2014. Hon påpekade särskilt att soptippen i Krasnyj Bor nära S:t Petersburg innehåller farligt avfall och är i dåligt skick. Miljösamarbetet mellan Östersjöstaterna och informationsutbytet i miljöfrågor måste fortsätta trots det spända läget internationellt. Om man inte gör det, inverkar det negativt på säkerheten och framtiden för Östersjön. De berörda regeringarna bör ha som mål att ingå ett gemensamt avtal om kampen mot klimatförändringen.

Konferensen antog enhälligt det 27:e slutdokumentet, som är en resolution från parlamentarikerkonferensen. Det faller på regeringarna i Östersjöstaterna och EU att genomföra rekommendationerna i resolutionen. Efter konferensen övertogs ordförandeskapet av Norge. Det norska ordförandeskapsprogrammet för 2018–2019 lyfter fram följande teman: migration och integration, fredliga grannskapsförhållanden (demokratiska värderingar, rättsstatsprincipen, mänskliga rättigheter och lika möjligheter för alla) och arbetslivet i framtiden (digitalisering av arbetslivet, integration och arbetskraftens rörlighet). Nästa gång sammanträder Parlamentariska Östersjökonferensen i Oslo 2019.

2.2 Ständiga kommittén

Permanent kommittén sammanträdde tre gånger. I februari var Östersjöparlamentarikerna i Bryssel och fick aktuell information om EU:s Östersjöstrategi och genomförandet av målen i Östersjörådet under det svenska ordförandeskapet. De fick också en uppdatering av miljösamarbetet inom ramen för Östersjökommissionen (Helcom) och en rapport om pågående projekt som EU:s Regionkommitté har i Östersjöområdet. Europaparlamentarikern Werner Kuhn presenterade sin analys av hur EU:s fiskeripolitik kommer att påverkas av brexit för permanenta kommittén. Ledamot Kari Kulmala presenterade den finländska regeringens svar på resolutionen från året innan och redogjorde för Östersjöstrategin, som regeringen antog i november 2017.

Innan permanenta kommittén inledde sitt sammanträde diskuterade ledamot Kari Kulmala och Wille Rydman, vice rapportör för Östersjöfrågor i Nordiska rådet, med Peter Schenk, som är ansvarig tjänsteman för Europeiska kommissionens makroregionala strategier. Peter Schenk informerade om nuläget inom de Interregprogram som stöder det gränsöverskridande Östersjösamarbetet och EU:s strategi för Östersjöområdet. Vidare redogjorde han för samarbetet kring säkerhet, som i första hand bedrivs mellan Östersjöstaternas myndigheter med ansvar för sjösäkerheten och deras polismyndigheter. För närvarande är samtalet om samordning av miljömålen i strategin för nordvästra Ryssland och EU:s strategi för Östersjöområdet lagt på is. I sina slutsatser framhåller Europeiska kommissionen

emellertid att samarbete mellan enskilda människor och samarbete inom högskoleområdet inte ingår i sanktionerna mot Ryssland och att landet numera är fullvärdig medlem i Interregprogrammet. Ett avtal med Ryssland undertecknades i december 2017. Ledamot Wille Rydman framhöll att parterna bör gå vidare med en pragmatisk dialog och ett pragmatiskt samarbete eftersom det kan medverka till att dämpa det spända säkerhetsläget en aning.

I Bryssel var också synergieffekter mellan Nordiska rådet och Parlamentariska Östersjökonferensen plus läget inom Östersjösamarbetet uppe på agendan. I diskussionerna deltog Arne Fogt Bergby, seniorrådgivare för internationella relationer i Nordiska rådet, Matilda af Hällström, företrädare för Nordiska rådet i Bryssel, och Silja Dögg Gunnarsdóttir från Island, Nordiska rådets rapportör för Östersjön. Det uttrycktes en viss oro för hur det ska gå med kontinuiteten i Östersjösamarbetet med Ryssland. Dessutom uttrycktes det en förhoppning om att Östersjöparlamentarikerna utökar ungdomssamarbetet för att i högre grad involvera unga från Ryssland och Vitryssland i arbetet.

Östersjöparlamentarikerna och Europaparlamentarikerna från de nordiska och de baltiska länderna hade ett eget möte om frågor kring säkerheten i Östersjöområdet och samarbetet efter brexit. Mötet konstaterade att det nuvarande säkerhetsläget är spänt och deltagarna uttryckte önskemål om ökade kontakter i utrikes- och säkerhetspolitiska frågor.

I maj hade permanenta kommittén ett möte i Koli där Raimo Heikkilä, ledande forskare på Finlands miljöcentral (Syke), presenterade verksamheten vid centralen. Han gick särskilt in på dels gränsöverskridande projekt mellan Finland och Ryssland som finansieras av de ansvariga ministerierna i Finland och Ryssland, dels bioekonomin inom skogsindustrin och centralens samarbete i landskapen och på det internationella planet. Han lyfte fram en vision om ett utsläppssnålt Norra Karelen fritt från fossila bränslen. Visionen är ett led i det så kallade Hinku-projektet. Ett av de primära målen med projektet är att minska koldioxidutsläppen med 80 procent fram till 2030. Det är enligt Raimo Heikkilä en stor utmaning, men om modellen utfaller väl kan den marknadsföras i andra länder. Specialforskare Heli Saarikoski presenterade en modell för livscykelbedömning avsedd för små och medelstora företag, som ska hjälpa dem att satsa på större hållbarhet i verksamheten. Modellen har testats på trettio företag i Norra Karelen, företrädesvis företag inom området ren energi, och nu vill man också exportera modellen till andra länder och tillämpa den inom andra sektorer. Det är tänkt att ge företagen större förståelse av produkter och deras miljökonsekvenser, generera materialbesparingar och förbättra deras konkurrenskraft.

Ledamot Kari Kulmala uttryckte sin oro för hur det pragmatiska miljösamarbetet ska fortsätta med Ryssland och presenterade samtidigt den rapport som Christina Gestrin, tidigare riksdagsledamot och ordförande i delegationen, hade sammanställt för Nordiska rådet. Det fördes också en diskussion om skyddet av saimenvikaren. Enligt Heli Saarikoski är restriktionerna i fiske med nät alltför generellt utformade och kan också omfatta områden där saimenvikaren vanligen inte förekommer. Hon lyfte fram ett angreppssätt som kombinerar lokalkännedom med flexibel lagstiftning och övervakning av kvaliteten på lagstiftningen i syfte att stödja smart fiskeri (*smart fishing*).

I november hölls ett möte i Trondheim som var det första mötet under Norges BSPC-ordförandeskap. Permanenta kommittén frågade ut experter och diskuterade obemannade fartyg, elektrifiering av fartyg, förnybar havsenergi och rening av haven. Ledamot Kari Kulmala efterlyste mer debatt om rening av haven och ytterligare insatser mot plastskräp i haven. Östersjöstaterna kunde samarbeta och göra ännu mer i frågan. Om länderna kan finna en regional samarbetsmodell för att hantera ett

globalt problem, som är betydligt större i många andra havsområden än i Östersjön, kan BSPC marknadsföra modellen och ge vidare exempel på bästa praxis till andra havsområden och regionala organisationer på samma sätt som organisationen har gjort i eutrofieringsfrågan. Kari Kulmala framhöll också att den parlamentariska församlingen för Unionen för medelhavet har uttryckt önskemål om att få observatörsstatus i BSPC och att intensifiera informationsutbytet och samarbetet exempelvis i migrations- och integrationsfrågor.

2.3 Migrations- och integrationsgruppen

Migrations- och integrationsgruppen (2017–2020) höll årets första möte i Stockholm i mars. I sitt anförande redogjorde Bernd Hemingway, biträdande direktör på Östersjörådet, för den mellanstatliga verksamheten i migrations- och integrationsfrågor. Han framhöll att Östersjörådet är mycket engagerat i frågorna och hänvisade till förklaringarna från Warszawa (2016) och Reykjavik (2017). Där lyfts de migrationsfrågor fram som är ett genomgående tema i rådets prioriterade insatsområden och ett led i staternas social- och hälsovårdspolitik, utrikespolitik, biståndspolitik och säkerhetspolitik. Det är också en utmaning eftersom temat är så omfattande att det är svårt att behandla det i det mellanstatliga samarbetet. Normalt anses frågan ingå i inrikesministrarnas ansvarsområde. Bernd Hemingway nämnde också den lösning med alla migrationsfrågor på ett ställe som presenterades på mötet för mjuk säkerhet i Helsingfors i maj 2017 och behovet av ett dialogforum för integrationsansvariga myndigheter. Det civila samhället kunde spela en större roll för integrationen av migranter, menade han. Vidare ansåg han att frågor kring mjuk säkerhet och eventuella säkerhetshot måste kunna lyftas fram i migrationsdebatten. Det måste råda jämvikt mellan statens suveränitet, invandrarers rättigheter och de inföddas rättigheter. Det är viktigt att gränsmyndigheterna får utbildning för att vi ska få bukt med människohandel, människosmuggling och påtvingad migration. På mötet framkastades tanken om en migrations- och integrationsstrategi för det lokala och det nationella planet och för Östersjöområdet. Ledamot Maria Tolppanen underströk särskilt behovet av social integration och arbetspraktik. Hon påpekade att anställning i Finland tyvärr ofta kan stupa på att en invandare har ett utländskt klingande namn, oberoende av hur välutbildade de är.

På mötet valdes Pyry Niemi, riksdagsledamot från Sverige, till ny ordförande. Marco Roman Loi och Björn Bergström, experter på internationella avdelningen vid Migrationsverket i Sverige, presenterade Migrationsverkets verksamhet och redogjorde för invandringen till Sverige förr och nu. Per Aldskogius från svenska näringsdepartementet behandlade integrations- och sysselsättningsstrategier. Arion Chryssafis, kommunalråd i Solna stad, presenterade lyckade integrationsstrategier för att hjälpa utrikes födda att få arbete. Lillemor Lindell, Riksidrottsförbundet i Sverige, talade om lokala idrottsklubbers integrationsarbete och integrationsstrategier. I diskussionerna nämndes det att framgångsrika svenska idrottsmän av utländsk härkomst är viktiga som bra rollmodeller för invandrare.

På sommarmötet presenterade Ninna Nyberg Sørensen, Danska institutet för internationella studier (DIIS), sin migrationsrapport. I rapporten sägs det bland annat att orsakerna att migration och migrationsströmmar är mångfasetterade. Det gäller att också hålla i minnet att många människor i västvärlden överväger att flytta till ett annat land. Det är ett faktum att utvecklingsländerna tar emot allt större flyktingströmmar och att integrationsmekanismerna i västvärlden på sikt inte kan ta emot några större flyktingströmmar. Hon pekade också på de risker som det kan medföra när stora flyktingmassor placeras nära konfliktområden. Institutet arbetar för närvarande med ett projekt kring ett säkerhetsnätverk för Östersjöområdet (DIIS Baltic Sea Initiative). Den lettiske ledamoten Veiko Spolitis höll ett anförande om läget för migrationen i Baltikum och han bedömde att den invandringsfientliga attityden i de baltiska länderna delvis har ett samband med ockupationen av länderna.

I december samlades migrations- och integrationsgruppen i Kiel, där den välkomnade det globala ramverket från Marrakech för säker, ordnad och reguljär migration. Arbetsgruppen uttryckte önskemål om att den kan dra sitt stå till stacken genom att bevaka hur ramverket genomförs i Östersjöområdet. Sabine Hahn, anställd vid yrkesinstitutet vid Hamburger Institut für Berufliche Ausbildung och samordnare för utbildning och kultur inom EU:s Östersjöstrategi, berättade om det nya flaggskeppsprojektet som siktar på bättre integration av invandrare med hjälp av bland annat utbildning, forskning och sysselsättningsinsatser. Befolkningen i Europa åldras och inom vissa branscher råder det brist på arbetskraft. Också av den anledningen sätter projektet fokus på att identifiera kompetenspotential hos invandrabefolkningen. Det råder en viss diskrepans mellan en åldrande befolkning, migrationsströmmar och tillsättning av nya arbetstillfällen. Den vill man råda bot på genom att ge invandrare bättre utbildning och större arbetslivskompetens och genom att utöka samarbetet mellan myndigheterna i Östersjöstaterna och myndigheternas kunskaper om varandra. Matti Mäkelä, chef inom bildningssektorn vid Åbo stad, informerade om den ekonomiska tillväxten i Åbo och nämnde att det inom en snar framtid kommer att finnas 20 000–30 000 nya arbetstillfällen i regionen, som delvis kommer att tillsättas med invandrad arbetskraft. För närvarande pågår projektet School to Work och ett forum för informationsförmedling för att integrera nya flyktingar. Åbo stad samarbetar och delar exempel på bästa praxis också med andra partner. Tack vare projektet erbjuds flyktingar mentorer och arbetspraktik. Han uttryckte en förhoppning om att den kompetens som projektet genererar ska kunna delas med andra och att samarbetsplattformen ska kunna utvidgas ytterligare. Satsningar på utbildning av invandrare och bättre nyttiggörande av deras kompetenspotential i samhället och på arbetsplatserna kan garantera att Finlands framgångssaga får en fortsättning.

2.4 Finlands delegations möten

På februarimötet presenterade Östersjöambassadören Erja Tikka Finlands strategi för Östersjöområdet som statsrådet hade uppdaterat i november 2017. Hon framhöll att Östersjöparlamentarikerna är partner i processen och de med sitt arbete medverkar till att målen i strategin kan uppfyllas. Enligt henne är det för Finland mest relevant att säkerställa det regionala samarbetet i Östersjöområdet, det vill säga att Interreg fortsatt får anslag och att anslagen kan höjas den kommande programperioden.

Kristina Pingoud, ledande sakkunnig, informerade om Sveriges ordförandeskap och nämnde att stöd till FN:s hållbarhetsmål i Östersjöområdet och fortsatt Östersjösamarbete kommer att vara framträdande mål. Utrikesministrarna i Östersjöländerna möttes i Reykjavik i juni 2017 och det var första gången efter krisen i Ukraina. På mötet antog länderna en gemensam resolution om fortsatt Östersjösamarbete. Vidare tog Östersjörådet initiativ till en så kallad visemannagrupp som inrättades i december 2017 för att diskutera framtiden för Östersjösamarbetet efter 2020. Gruppen består av bland andra akademiledamöter, politiker och näringslivsföreträdare. Finland företräds av Astrid Thors och EU av Petteri Vuorimäki.

Ambassadör Pekka Orpana redogjorde för regeringens syn på projektet Nord Stream 2 (NS2). I oktober 2016 lade statsminister Juha Sipilä fram en del strategier i ett svar på ett skriftligt spørsmål och det har inte skett några förändringar sedan dess. Sett i ett finländskt perspektiv är tiomiljardersprojektet i första hand en kommersiell verksamhet. Vad gäller tillståndprocesserna kommer Finland att handlägga projektet i stort sett på samma sätt som Nord Stream 1 och understryker vikten av att följa gällande lagstiftning och god förvaltningssed.

Vid sitt möte i maj fick delegationen en rapport om det aktuella läget i Östersjön och målen för Finlands ordförandeskap av Saara Bäck, miljøråd på miljöministeriet. För närvarande finns det exempelvis en del aktuella frågor som beror på sjöfarten och miljöproblemen. Finlands ordförandeskap infaller samtidigt som handlingsplanen för Östersjön från 2007 ska revideras. Fokus sätts på att integrera Agenda 2030 till handlingsplanen för skyddet av Östersjön (BSAP). Aktuella teman är Östersjöns avrinningsområde och åtgärder för att motverka belastningen på det, hänsyn till vattenrelaterade EU-direktiv (bl.a. direktivet om en ram för åtgärder på vattenpolitikens område och ramdirektivet om en marin strategi) och avrinningen av främmande ämnen i Östersjön. Bland målen för Finlands ordförandeskap märks att lägga fast ett tak för näringsbelastningen och att stärka det cirkulära perspektivet. Målet är att integrera hållbarhetsmålen, inte minst SDG14 och SDG6, i handlingsplanen för skyddet av Östersjön. Tanken är också att visa på ett starkare samband mellan klimatförändringen och havet och att lyfta fram Östersjöns roll exempelvis som kolsänka. I sitt anförande pekade Saara Bäck också på problemen med plastskräp och kvicksilverproblem i haven. Kvicksilver är en långväga gränsöverskridande miljöförorening.

Christina Gestrin, tidigare ordförande på Parlamentariska Östersjökonferensen, presenterade sin rapport om miljösamarbete i Östersjöområdet, som hon hade sammanställt för Nordiska ministerrådet. Den heltäckande rapporten belyste bland annat Östersjösamarbetet med Ryssland. Tyvärr hade de ekonomiska sanktionerna från 2014 också drabbat miljöprojekt. I samarbetet spelade personliga kontakter med företrädare för Ryssland och ryska aktörer en framträdande roll, men nu håller flera av de ryska partnererna på att gå i pension. Finland har förbundit sig att följa sanktionerna och det är svårt för oss att ta initiativ i Östersjösamarbetet i olika politiska organ. I sin rapport lägger Christina Gestrin fram förslag till åtgärder. EU bör tolka sanktionerna mot Ryssland så att europeiska och nordiska finansinstitut i fortsättningen ska kunna vara med och planera och finansiera miljöprojekt i Ryssland. Östersjörådet och HELCOM bör upprätta ett eget handlingsprogram för kampen mot klimatförändringen i Östersjön. Hon uttryckte önskemål om att Östersjöområdet ska bli ett pilotområde för cirkulär ekonomi och hållbar utveckling.

Helena Tuuri, utrikesråd på utrikesministeriets enhet för norra Europa, blev ny ambassadör för Östersjön i september. På delegationens möte i november berättade hon om sitt arbete och sina mål. Också Kristina Pingoud, ledande sakkunnig på samma enhet, deltog i mötet. Ambassadör Helena Tuuri framhöll att EU håller på att se över sitt genomförandeprogram för Östersjöstrategin. Målet är att översynen ska vara klar hösten 2019 när Finland är EU-ordförande. Regeringssituationen i Tyskland och Sverige inverkade på processen. För närvarande behandlar EU den kommande budgetramen. Inkomsterna kommer främst från medel för Interreg och strukturfonderna. Ett problem är att de finansiella instrumenten är så oenhetliga eftersom finansieringen av projekten stoppas upp av de komplicerade ansökningsprocesserna. Det finns en risk för att Interreg-anslagen till Finland minskar och att vi tappar i regional betydelse. Tidigare hade regionerna större möjligheter att arbeta självständigt, men nu fastställs prioriteringarna i Bryssel. Vice ordförande Saara-Sofia Sirén konstaterade också att finansieringen är oenhetlig och att det brister i samordningen, vilket redan nu ger avtryck i slutresultatet. Alla utrikesministrar var inte på plats för att debattera framtidsrapporten vid det avslutande mötet under det svenska ordförandeskapet, påpekade Kristina Pingoud. Ordförande i visionsgruppen är Petteri Vuorimäki. Framtidsrapporten diskuterar hur relevant Östersjörådet är och den innefattar sju rekommendationer.

3. ARKTISKA PARLAMENTARIKERKONFERENSEN

Verksamhetsåret var av stor betydelse för samarbetet i det arktiska området. Finlands riksdag stod värd för Arktiska parlamentarikerkonferensen och vid en tillställning i Enare i september högtidliggjordes det parlamentariska samarbetet kring Arktis, som bedrivits i 25 år. Som ordförande i Arktiska rådet fick Finland och finländska företrädare extra stor synlighet och finländsk kompetens och ordförandeskapet i Arktiska rådet väckte stort intresse i världen.

Arbetet i den arktiska delegationen fördelades mellan delegationsmöten, Arktiska parlamentarikerkonferensens möten och ständiga kommitténs möten. De arktiska parlamentarikerna från de nordiska länderna träffades efter ett uppehåll på ett år. Dessutom deltog delegationsmedlemmarna i den av Statsrådet tillsatta arktiska delegationens möten.

3.1 Finlands delegation

Under året sammanträdde delegationen tre gånger under ledning av ordförande Katri Kulmuni: i mars, juni och september. I mars stod infrastrukturprojekt i Arktis, Finlands ordförandeskap i Arktiska rådet och exportfrämjande åtgärder i norr på dagordningen. På mötet hördes kommunikationsminister Anne Berner, ambassadör Aleksi Härkönen och Pekka Pokela från Gaia Consultings.

Minister Anne Berner var initiativtagare till en gemensam finsk-norsk utredning om en Ishavs bana. Hon framhöll att det handlar om ett större projekt som kopplar ihop vårt bannät med Europa. Finlands linje har varit att en förbindelse till Ishavet ska ingå i det europeiska nätverket TEN-T för transportinfrastruktur eftersom tanken inte är att bara sammanlänka Finland med Ishavet utan att förena hela Europa i sydlig-nordlig riktning. Banprojektet ingår således i en större vision om transportinfrastrukturen i framtiden. Beträffande en tunnel till Tallinn sa ministern att det pågår en utredning bestående av fem linjer. Målet är att utreda genomförbara lösningar och kostnaderna för dem. Hon talade också om nordostkabeln och konstaterade att ansvaret lagts över på företaget Cinia och att utredningar pågår om projektet är kommersiellt genomförbart. I bästa fall kan projektet starta 2019 eller 2020. I dagsläget är det viktigt att ta reda på hur projektet kan genomföras kommersiellt och om det går att engagera företag och finansörer för det. På politisk nivå finns det sannolikt inga oöverkomliga hinder.

Beträffande det arktiska samarbetet pekade minister Anne Berner på Arktiska rådets prioriteringar inom kommunikationsministeriets ansvarsområde. Ministeriet deltar i ett meteorologiskt samarbete, arbetet för att förbättra kommunikationerna och insatser för att främja sjösäkerheten och miljöskyddet. Också autonom sjöfart är en intressant fråga för Finland. Enligt ministern ingår det i de viktigaste målen för Finland att Internationella sjöfartsorganisationen IMO:s polarkod kan införas. Vidare ingår det i Finlands mål för datakommunikationen att satellitnavigering ska kunna utnyttjas bättre i det arktiska området. Som det är nu garanterar EU:s satellitprojekt inte full täckning för Finland, vilket är en konkurrensnackdel. Enligt Anne Berner spelar satellitsamarbete och satellitnavigering en framträdande roll också för det arktiska samarbetet, eftersom positioneringsbestämning är av stor betydelse för säkerheten inom både transporter och kommunikationer.

Kinas ställning och roll väckte en del debatt på mötet. Ledamot Kari Kulmala påminde om att järnvägstrafiken från östra Finland till Kina redan kommit i gång och frågade ministern vad som behövs för att kunna stå sig i den konkurrensen. Ministern svarade att det hänger på företagen själva, det vill säga vilka transportsätt de väljer och hur transportkostnaderna utvecklas. Ordförande Katri Kulmuni lyfte fram relationerna mellan Kina och Ryssland i Arktis. Kina förefaller att visavi den arktiska

sidenvägen (*Polar Silk Road*) ha ambitioner som delvis strider mot Rysslands strategier för Nordostpassagen. Länderna har vissa gemensamma ekonomiska intressen i regionen eftersom Kina finansierar Rysslands kolväteprojekt. Å andra sidan har Ryssland redan i flera år arbetat för att utveckla Nordostpassagen som sin nationella sjöväg och länderna har divergerande tolkningar av den internationella juridiska grunden för trafiken i passagen.

Vidare diskuterade delegationen möjligheterna att utveckla trafikförbindelserna med Sverige utifrån TEN-T-planerna för Bottenviken. En knäckfråga är hur man ska lyckas engagera Sverige för frågan. Anne Berner uppgav att hon kommer att ta upp frågan med sin svenska kollega. Samtidigt bad hon ledamöterna hålla kontakten med partierna i Sverige för att vi ska uppnå samförstånd i frågorna kring transportinfrastrukturen och hur den ska utvecklas. Sverige hade uttryckt önskemål om att Finland ska satsa mer på att underhålla och utveckla det befintliga trafiknätet. Först därefter är Sverige berett att öka sina egna satsningar.

Pekka Pokela, Team Arctic Finland, informerade delegationen om bakgrunden till det samarbete som finska företag bedriver i Arktis. Tanken har varit att tillsammans erbjuda sammanhållna lösningar i stället för att alla arbetar separat. Samarbetet fick en flygande start 2013, men fick sig en törn när Shell drog sig ur Alaska, oljepriset rasade och sanktionerna mot Ryssland infördes. Som det ser ut nu fortgår samarbetet fram till slutet av 2019. Tjänster, komponenter och fartyg dominerar i företagets export till det arktiska området. En annan stor sektor är utbyggnad av infrastruktur. Där ligger fokus i Norden eftersom läget i Ryssland påverkas av sanktionerna och det sjunkande oljepriset. Finlands nordliga läge, vårt goda rykte och vår förmåga att se pragmatiska lösningar anses höra till våra starka sidor. Också vårt sätt att arbeta tillsammans ses som en styrka.

Aleksi Härkönen, Finlands arktiska ambassadör, presenterade Finlands ordförandeskap och prioriteringar i Arktiska rådet. Ordförandeskapet har snart kommit halvvägs och spetstemana, det vill säga begränsning av klimatförändringen, bättre kommunikationer, satsningar på utbildning och meteorologiskt samarbete, har visat sig vara fungerande mål. Alla länder, också observatörerna och rådets arbetsgrupper, drar åt ett håll för att främja målen. Också samarbetet med urfolken har varit gott. Aleksi Härkönen gav en del bakgrundsfakta om Kinas aktivitet i Arktis eftersom Kina i januari offentliggjorde sin första riktiga arktiska strategi. Där uppger sig Kina respektera havsrättskonventionen och erkänner Arktiska rådets status som primärt samarbetsforum. Kina är observatör i Arktiska rådet, men anser att det arktiska samarbetet inte uteslutande kan vara samarbete mellan de arktiska länderna.

På mötet i juni diskuterade delegationen företrädesvis den kommande parlamentarikerkonferensen i Enare. Konferensen hade förberetts av riksdagen och den tog sikte på att parlamentarikerna skulle lägga upp gemensamma mål för de kommande två åren.

Ambassadör Aleksi Härkönen betecknade delegationens resolution som ambitiös och framsynt. Han såg ett eventuellt stöd från parlamentarikerna till ett arktiskt toppmöte som viktigt. Han föreslog att resolutionen kompletteras med turism och utveckling inom turistområdet eftersom turismen är en viktig sektor för Finland och eftersom också Island och andra arktiska länder vill stärka sin turistsektor. Hans andra förslag gällde meteorologi eftersom den sektorn har fått stärkt position inom det arktiska samarbetet och det meteorologiska samarbetet hade intensifierats under det finländska ordförandeskapet.

Henna Haapala, konsultativ tjänsteman, välkomnade resolutionens starka fokus på miljön. Hon talade för stöd till arbetsgrupperna i Arktiska rådet och underströk att initiativet om sot (black carbon) spelar en framträdande roll i den nuvarande politiska omgivningen.

Aleksi Härkönen informerade om ett möte mellan republikens president och statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska ministerutskott, där de hade kommit överens om att Finland tar sikte på att ordna ett arktiskt toppmöte under Finlands ordförandeskap i Arktiska rådet (2017–2019). Målet är att stärka de arktiska staternas allmänna strävanden att skapa fred, stabilitet och konstruktivt samarbete.

I september hade delegationen sitt tredje möte och gick då igenom det slutliga programmet för Arktiska parlamentarikerkonferensen och uppdaterade utkastet till resolution. Dessutom diskuterade man möjligheterna att arbeta för mål som är viktiga för Finland. Viktiga mål är att stödja ett arktiskt toppmöte, främja meteorologiskt samarbete och att lyfta upp datakommunikationer högre på de berörda regeringarnas agendor.

3.2 Arktiska parlamentarikerkonferensen i Enare

Riksdagen var värd för Arktiska parlamentarikerkonferensen i Enare den 16–19 september. Parlamentarikerkonferensen ordnas vartannat år och består av deltagare från parlamenten i de nordiska länderna, USA, Kanada och Ryssland samt Europaparlamentet. Till konferensen inbjuds företrädare för urfolken, parlamentariker från länder i Europa och Asien och företrädare för internationella organisationer som observatörer. Allt som allt deltog omkring 80 personer i konferensen och av dem var knappa 50 parlamentariker.

Syftet var att diskutera möjligheterna att vidareutveckla det arktiska samarbetet och att tillsammans finna lösningar på de aktuella utmaningarna i regionen. Teman som konferensen behandlade var digitalisering och bättre dataförbindelser i Arktis, klimatförändringen och åtgärder för att begränsa den, företagets roll och ställning i utvecklingsarbetet och sociala frågor.

Ett av konferensens huvudtema var digitaliseringen. Dåliga dataförbindelser ansågs vara en av de största utmaningarna i regionen. Dataförbindelserna håller låg nivå och det har inte gjorts investeringar i satellit- och kabelförbindelser. Det i sin tur försämrar regionens konkurrensmöjligheter och gör att de som bor där har sämre villkor än de som bor i ländernas mer tätbebyggda områden i söder. De dåliga dataförbindelserna ses också som en säkerhetsfråga. I dagsläget täcker satellitnätet inte in hela området och det ger bland annat sämre möjligheter att få vädertjänster och meddelanden. Följaktligen föreslog parlamentarikerna att data- och satellitförbindelserna ska förbättras. Någon tydlig lösning på problematiken lades inte fram, men parlamentarikerna satte som mål att kommunikationsministrarna ska träffas och att ett möte sammankallas av Arktiska rådet. Ett annat förslag var att en arbetsgrupp inrättas. Det uttrycktes ett önskemål om att Arktiska ekonomiska rådet ska inta en aktiv roll i ansträngningarna för att förbättra datakommunikationerna.

Det andra huvudtemat var klimatförändringen. Redan i årtal har klimatförändringen varit enande faktor för det arktiska området, och det var klimatförändringen och miljöfrågorna som var den drivande kraften när Arktiska rådet inrättades. I Enare kom frågan upp i alla debatter och klimatfrågan ansågs vara mänsklighetens allvarligaste utmaning. Följderna av klimatförändringen skapar redan nu lidande eftersom många drabbas av extrema väderförhållanden, torka och klimatuppvärmning. I Arktis fortskrider klimatuppvärmningen dubbelt så snabbt som i resten av världen i snitt. Klimatförändringen för också med sig en del geopolitiska omställningar eftersom Ishavet som ocean kommer att

kunna nyttiggöras i allt större skala i takt med att uppvärmningen fortskrider. I Enare krävde ledamöterna strängare insatser för att begränsa utsläppen och förutsatte att det vidtas åtgärder för att förbättra energieffektiviteten. De framhöll vikten av att genomföra Internationella sjöfartsorganisationen IMO:s polarkod och påpekade samtidigt att FN har som mål att minska plastskräpet i haven. I samband med miljöfrågorna föreslog de finländska ledamöterna än en gång ett arktiskt toppmöte som ett gemensamt mål. Där kunde statscheferna tillsammans diskutera klimatfrågorna. Samtliga ledamöter var ense om målet.

De arktiska parlamentarikerna ansåg det viktigt att diskutera företagens ansvar att arbeta enligt hållbarhetsprinciperna, i synnerhet som allt fler är intresserade av naturresurserna i området. De framhöll att den arktiska naturen är särpräglad och känslig och att företagen därför bör satsa mer på hållbar utveckling. Samtidigt kom frågan upp hur företagen i större utsträckning kunde dra nytta av den specialkompetens och lokalkännedom som befolkningen besitter. I det sammanhanget lyfte de fram Arctic Investment Protocol, som redan nu ger riktlinjer för hållbar verksamhet och större hänsyn till naturen. Ledamöterna uttryckte önskemål om att Arktiska ekonomiska rådet ska inta en stark roll i frågan. Dessutom talade de för ett heltäckande arktiskt innovationsprogram.

Det fjärde temat i Enare var människornas välbefinnande. Välbefinnande i vid bemärkelse har varit uppe så länge det parlamentariska samarbetet har funnits. I Enare var målet att ta ställning till välbefinnande för alla invånare i Arktis och att förebygga illabefinnande. I synnerhet parlamentarikerna från USA och Kanada pekade på de utmaningar som ursprungsbefolkningarna utsätts för. I de nordamerikanska arktiska områdena är social utslagning och självmord stora problem bland ursprungsbefolkningen.

Katri Kulmuni, ordförande i den finländska delegationen och konferensordförande, underströk i sitt anförande att kollektivt ansvar och samarbete är viktiga faktorer. Hon framhöll att vi måste ta hänsyn till att Arktis redan nu drabbas av följderna av klimatförändringen och att både naturen och människorna är hotade. Hon sammanfattade att vi inte klarar av problemen stora som isberg själva. Vi behöver globala utsläppsminskningar och dessutom måste vi finna en lösning på hur konsumtion och hållbar utveckling ska balanseras upp. Urfolken har levt i århundraden långt i norr utan att skada sin miljö, påpekade hon och tillade att vi måste lära oss ta större miljöhänsyn på ett hållbart sätt.

Hon framhöll också problematiken med dataförbindelserna. Nästan ingen annanstans finns det så dåliga dataförbindelser som i Arktis. Under extrema väderförhållanden är de emellertid av stor vikt inte bara för säkerheten utan också för telemedicin, distansarbete och studier. När de arktiska sjöförbindelserna öppnas behöver fartygen av säkerhetsskäl bättre väderrapporter, och för det krävs det meddelandekommunikation och satelliter.

I sitt anförande framhöll utrikesminister Timo Soini Finlands insatser för att stödja arbetet i Arktiska rådet. I det meteorologiska samarbetet har parterna nått stora framsteg sedan temat lyftes upp som en sektor i samarbetet. Meteorologiska världsorganisationens (WMO) deltar nu starkt i arbetet för att utveckla bättre prognoser, och det är ett arbete som alla har nytta av. För det andra lyfte Timo Soini fram rymdtekniken eftersom den kunde medverka till att förbättra dataförbindelserna och samtidigt vara till nytta för det meteorologiska samarbetet.

Vidare lyfte Soini upp utbildning som ett viktigt tema för Finlands ordförandeskap. Bara genom att satsa på utbildning kan vi försäkra oss om att alla människor, också urfolken, har möjligheter att vara delaktiga i sina samhällen och att utveckla sina regioner, framhöll han. Tanken är att tillsammans

med de arktiska universiteten ge invånarna i Arktis nya färdigheter för att de ska kunna dra nytta av de nya möjligheterna.

Vidare påpekade Timo Soini att det behövs konkreta åtgärder för att få bukt med klimatförändringen. Därför hade Finland utmanat de övriga arktiska länderna att minska sina sotutsläpp (black carbon) eftersom klimatförändringen påskyndas av sot och utsläppen är en allvarlig hälsorisk.

Tiina Sanila-Aikio, ordförande i Finlands sameting, underströk att urfolken måste beaktas i alla beslut som gäller dem själva. Hon pekade på samiskans roll som identitetsskapande faktor och lyfte samtidigt starkt fram miljön. Alltför ofta lever man i den uppfattningen att samerna motsätter sig ekonomisk utveckling, sa hon. Men i själva verket riktar sig motståndet snarare mot skadliga aktiviteter som är ett hot mot miljön. Beträffande planerna på en järnvägsbana ut till Ishavet framhöll hon att banan är ett hot mot de traditionella näringarna i regionen.

I resolutionen framhåller parterna vikten av att urfolken deltar i processerna. Urfolken i Arktis måste ha stark representation i alla fora som behandlar arktiska frågor. FN:s hållbarhetsmål ansågs i stor utsträckning ligga i linje med de regionala parlamentarikernas syn. Det är viktigt att målen ytterligare lyfts fram i Arktiska rådets arbete.

Vid galamiddagen höll riksdagens talman Paula Risikko ett tal där hon särskilt betonade de arktiska invånarnas rådighet och resiliens. Hon uttryckte en förhoppning om att man överallt i världen ska inse hur unika färdigheter och stor specialkompetens människorna i Arktis besitter. Om något fungerar i det arktiska området fungerar det överallt för så hårda är omständigheterna där. Samtidigt underströk Paula Risikko vår egen arktiska kompetens. I Finland leker barnen utomhus när det är 40 minusgrader eftersom vi kan tillverka barnkläder för kalla förhållanden, sa hon. Bilarna kör på isen över sjöarna eftersom vi har tagit fram vinteranpassad teknik och de som bor i glesbygden får sjukvård tack vare telemedicinen. Hon påminde om att klimatuspvarmningen går dubbelt så snabbt i Arktis som i resten av världen, om man ser till genomsnittet. Extrema väderförhållanden samt permafrosten och issmältningen är ett hot mot många traditionella näringar, trots att den globala uppvärmningen kan öppna för nya ekonomiska möjligheter. Men hotbilderna är större än nyttan och därför gäller det att försöka stoppa upp klimatförändringen och dämpa skadeeffekterna.

På konferensen i Enare högtidlighölls de arktiska parlamentarikernas 25-åriga samarbete. Dagen till ära arrangerade parlamentarikerkonferensen ett seminarium med anledning av 25-årsjubileet. Där fick medlemmar och observatörer lägga fram sin syn på betydelsen av det arktiska samarbetet, landvinningarna och framtidsmålen. Samtidigt publicerades en jubileumsskrift om det parlamentariska arktiska samarbetet.

Att döma av parlamentarikernas och talarnas kommentarer och uttalanden kan både konferensen och slutresultatet betecknas som framgångar. Det finns en beställning på att fortsätta och stärka det arktiska parlamentariska samarbetet, och samarbetet mellan parlamentariker fungerar och bedrivs i uttalat god anda. Samtidigt delade deltagarna synen att de arktiska invånarna inte uppmärksammas tillräckligt mycket trots att själva området får allt större synlighet internationellt. I resolutionen från konferensen är den frågan ett genomgående tema vid sidan av klimatförändringen och digitaliseringen.

Ett deltagarantal på femtio parlamentariker ansågs vara bra, och konferensen fick lovvärt mycket medial uppmärksamhet. Här bör det också noteras att det var Finlands delegation som satte konfe-

rensagendan och hade tillfälle att påverka debattämnena på permanenta kommitténs möte före konferensen. Delegationens betydelse underströks också av att merparten av de godkända målen hade föreslagits av den.

3.3 Arktiska parlamentarikerkonferensens permanenta kommitté

Under året sammanträdde den permanenta kommittén två gånger, i maj och september.

Mötet i maj hölls i Kiruna och Finlands företrädde av delegationsordföranden Kulmuni. I mötet deltog parlamentariker från Sverige, Norge, Danmark, Island, Ryssland och Kanada. I Kiruna förberedde utskottet programmet för parlamentarikerkonferensen i Enare och gick igenom utkastet till resolution. Utskottet fick information om Sveriges arktiska politik, besökte rymdbasen Esrange Space Center i Esrange och bekantade sig med LKAB:s gruvverksamhet. Katri Kulmuni påpekade att hållbar användning av naturresurserna i känsliga arktiska områden är ett av de teman som många gånger kommer upp när arktiska parlamentariker möts. Kiruna var i det hänseendet en intressant sammanträdesplats eftersom hela staden måste flyttas längre bort på grund av att de underjordiska gruvgångarna är en rasrisk och för att de stora malmfyndigheterna ska kunna nyttiggöras.

Det tredje mötet under året ordnades i Enare efter parlamentarikerkonferensen. På mötet valdes ordförande och vice ordförande. Ordförande Eirik Sivertsen från Norge och vice ordförande Larry Bagnell från Kanada återvaldes. Också generalsekreteraren fick förnyat förtroende. På förslag av Ryssland kommer nästa möte att ta ställning till könsfördelningen i presidiet. Ryssland föreslog Katri Kulmuni som andra vice ordförande.

3.4 De nordiska arktiska delegationernas möte på Färöarna

De nordiska arktiska delegationerna brukar träffas vartannat år för att utbyta erfarenheter kring nationella åtgärder och för att diskutera samarbetsteman där de nordiska ledamöterna kunde intensifiera sitt samarbete. I diskussionerna fick Kinas arktiska ambitioner, Arktiska rådets arbete och EU:s ställning och roll mycket uppmärksamhet. Årets konferens arrangerades av danska folketinget som bjöd in gästerna till Färöarna för att studera läget i området. Från riksdagen deltog ledamöterna Johanna Ojala-Niemelä (vice ordförande för delegationen), Kari Kulmala och Mari-Leena Talvitie.

Vid de nordiska delegationernas gemensamma diskussion kom det fram att man vill ge delegationerna en mer framträdande roll. Både danska folketinget och Sveriges riksdag har utsett ständiga arktiska delegationer med egna budgetar. Tidigare hade bara Finland och Norge ständiga delegationer med fokus på arktiska frågor.

Norges arktiska delegation träffar regeringen två gånger om året. Allt som allt gör delegationen studieresor till Nordnorge några gånger om året. För närvarande sätter Norge fokus på försurningen av haven, ett problem som inte bara är ett hot mot klimatet utan också i synnerhet ökar riskerna för fiskeriet. Aktuella prognoser visar att fiskeriinkomsterna kan minska med upp till 200 miljoner euro i rakt med att försurningen fortskrider. Norge satsar mycket på att få bukt med plastskräpet i haven och statsministern har meddelat att landet kommer att investera 40 miljoner euro för att lösa problemet. Också de övriga nordiska länderna har visat intresse för programmet.

I Danmark består den arktiska dimensionen i det nordliga läget för självstyrelseområdena Grönland och Färöarna. Danmark finansierar båda självstyrelseområdena men lägger sig i övrigt inte i deras angelägenheter, utom att utrikes- och säkerhetspolitiska frågor handhas i Köpenhamn. Självstyrelse-

områdenas självständighetssträvanden och deras strategiska läge har gjort att frågan om deras ställning har blivit dagsaktuell. Särskilt på Grönland har självständighetsidéerna stärkts på senare år. Danmark finansierar nästan 60 procent av Grönlands offentliga utgifter och det har med rätta frågats hur servicen (hälso- och sjukvård, utbildning, sociala förmåner, gränsbevakning, räddningstjänst, yttre förbindelser) ska finansieras om Grönland blir självständigt. Grönland är rikt på naturresurser och har föreslagit att de ska nyttiggöras, men frågan om hur allt ska ordnas i praktiken har lett till konflikter.

Den senaste uppståndelsen var kopplad till ett flygplatsprojekt. Grönland har för avsikt att bygga två nya internationella flygplatser för att förbindelserna till och från världens största ö inte ska vara beroende av en enda flygplats. Efter att ett kinesiskt byggföretag anmält sitt intresse gick den danska regeringen med på att själv finansiera projektet. Beskedet kom vid ett oanmält besök som statsministern gjorde på Grönland. Det danska finansieringsbeslutet ansågs vara överraskande och i spekulationerna misstänkte man att USA:s oro för kinesernas ökande närvaro i grannländerna till Nordamerika kunde ligga bakom beslutet.

Sett i ett geopolitiskt perspektiv är Kinas ökade intresse för Arktis motiverat eftersom Kina är beroende av de omfattande naturresurserna där och av de kommande transportruterna. Samtidigt har Kina understrukturerat att landet inte har för avsikt att utmana bestående juridiska och politiska strukturer i Arktis, utan att landet bara vill utveckla samarbetet i det arktiska området. Å andra sidan vill Kina inte bara ses som en liten spelare utan vill vara en seriös arktisk aktör också i ekonomiskt hänseende, särskilt om Arktis får större ekonomisk betydelse till följd av klimatförändringen. Framför allt fruktar Kina en konstellation som innebär att de åtta medlemsländerna i Arktiska rådet delar upp området mellan sig.

De nordiska parlamentarikernas inställning var att det arktiska samarbetet ska vara så inkluderande som möjligt. Enligt dem bör samarbetet utvecklas med hjälp av dialog. De hade också en samsyn kring att Arktiska rådet har högsta prioritet. Det bör enligt dem fortfarande vara det primära forumet. Samtidigt vore det till fördel om utomstående aktörer får möjlighet att delta i arbetsgrupperna för att kunna stödja samarbetet i det arktiska området.

Vad beträffar EU var de nordiska parlamentarikerna intresserade av unionens möjligheter att stödja insatser mot klimatförändringen och finansiera infrastrukturarbete i Arktis.

Johanna Ojala-Niemelä, ordförande i den finländska delegationen, informerade om erfarenheterna från Finlands ordförandeskap i Arktiska rådet. Det finländska ordförandeskapet går mot sitt slut och redan nu kan avtalet om vetenskapligt samarbete och större fokus på meteorologi betraktas som nya landvinningar i det arktiska samarbetet. Finland förbereder sig också för ett eventuellt arktiskt toppmöte, men om det blir av eller inte beror snarare på det politiska läget i världen än uteslutande på de arktiska frågorna.

3.5 Delegationen för arktiska frågor

Delegationen för arktiska frågor tillsattes i början av 2017 och har till uppgift att sammanföra de viktigaste arktiska aktörerna i Finland. Delegationen ska stödja och stärka Finlands arktiska politik och medverka till att målen för den uppfylls. Vidare ska delegationen synliggöra arktiska frågor och förtydliga den arktiska identiteten. Den samlas regelbundet för att diskutera frågor kring internationell arktisk politik, till exempel det finländska ordförandeskapet i Arktiska rådet och EU:s arktiska politik. Finlands delegation i Arktiska parlamentarikerkonferensen och delegationssekreteraren har

närvaro- och yttranderätt vid möten som Delegationen för arktiska frågor håller. Finlands parlamentarikerdelegation deltog i delegationens möten i januari, mars och oktober.

I januari deltog delegationen i konferensen Arctic Frontiers i Tromsø. Den lockade ett stort antal aktörer inom det arktiska området. I samband med konferensen ordnade arktiska delegationen ett möte den 22 januari.

På Arctic Frontiers kom det fram att företagsvärlden i det arktiska området behöver fungerande globala förbindelser och hur det ser ut med den ekonomiska potentialen i området, exempelvis investeringar och infrastrukturprojekt. Det har lagts fram ett flertal uppskattningar av den arktiska investeringspotentialen. Exempelvis Guggenheim Partners har bedömt att investeringspotentialen är omkring en biljon amerikanska dollar de kommande femton åren.

Hemmamarknaden är liten och räcker inte ensam till att tillföra företagen mervärde, utan ofta behövs det internationella värdekedjor inom bland annat finansiering, teknik och tjänster. Mer internationell företagsverksamhet kan medverka till att stärka hållbarheten och öka miljöhänsynen och samtidigt ge urfolken nya möjligheter.

Arktiska ekonomiska rådet (AEC, Arctic Economic Council) inrättades 2014 och har som mål att skapa ett arktiskt frihandelsområde, även om den internationella trenden på senare tid mer gått mot protektionism och bilaterala avtal. Ett frihandelsområde skulle vara till nytta för hela Arktis och befolkningen där samtidigt som det skulle underlätta överföring av kunskap och teknik. Till en början bör fokus ligga på regelbaserad harmonisering. Här gäller det att säkerställa att det inte byggs upp nya hinder utan att gamla skrankor snarare raderas, exempelvis när ny lagstiftning planeras.

Anu Fredrikson, som leder AEC:s sekretariat, underströk att samarbetet måste stärkas för att kapital och investeringar ska kunna lockas till Arktis. Som ett gott exempel på gränsöverskridande samarbete nämnde hon projektet Visit Arctic Europe. Det behövs större förståelse för hur viktiga öst–väst-förbindelserna är i stället för att alla talar i termer av syd–nord-förbindelser. Vidare föreslog hon att det startas gränsöverskridande konsortier eftersom exempelvis skillnaderna mellan norra Finland, norra Sverige och Nordnorge inte förefaller särskilt stora i ett asiatiskt perspektiv. AEC kommer att gå vidare med Arctic Investment Protocol, som förberetts av World Economic Forum (Världsekonomiska forumet).

Kommunikationsminister Anne Berner gav lite bakgrund till den pågående stora reformen inom transport och kommunikation. Den domineras tre stora förändringsfaktorer, nämligen digitalisering, teknisk utveckling och utsläppsminskning. Hon framhöll att Finland bör arbeta för att bli en global mötesplats för passagerar-, varu- och dataströmmar. Här är det A och O att det finns fungerande nät dels inom passagerar- och godstrafik, dels inom datakommunikation. Näten genererar tillväxt och gör det mer attraktivt att investera i Finland.

I mars sammanträdde arktiska delegationen för att behandla programmet för Finlands ordförandeskap i Arktiska rådet och gå igenom ett yttrande som delegationen hade lämnat till regeringen om Finlands viktigaste arktiska projekt och om behoven av investeringar och åtgärder. Yttrandet innehåller samma spjutspetsar som uppdateringen av den arktiska strategin, nämligen digitala lösningar, transportförbindelser och infrastruktur, turism och arktisk kompetens plus forskning och utbildning. I centrum står framtidens logistiklösningar, bland annat eventuella planer på en banförbindelse till Ishavet och datakabeln för Nordostpassagen. I planeringen av dem och av alla andra arktiska projekt måste hållbarhetsmålen, klimatavtalet från Paris, bedömningar av konsekvenserna för miljö och

människor och lokala samhällens och urfolkens rättigheter vägas in. Delegationen för arktiska frågor uttryckte en förhoppning om att regeringen ska beakta yttrandet när den planerar och genomför den arktiska politiken. Vidare berättade Matti Levomäki, direktör för Trafikverket, om en utredning av en eventuell Ishavs bana som Trafikverket hade gjort tillsammans med trafik- och transportmyndigheterna i Norge på begäran av kommunikationsministeriet.

Delegationens tredje möte ordnades på Finlands miljöcentral den 31 oktober och gällde huvudsakligen miljörelaterade och ekonomiska frågor. Delegationsmedlemmarna underströk att EU spelar en stor roll för Finland. EU:s meddelande om Arktis behöver genomföras kraftfullt. Dessutom gäller det att utnyttja de möjligheter meddelandet ger inom nyttiggörande av naturresurser och infrastrukturprojekt, bland annat dataförbindelser. Sett i ett finländskt perspektiv är det av största vikt att utnyttja och bygga logistikförbindelser. Det gäller exempelvis TEN-T-nätet. Arktis kommer att spela en allt större roll för EU och vi har också att göra med EU:s roll globalt i relation till andra aktörer. Områdets betydelse är kopplad till ekonomisk tillväxt, sysselsättning och klimat- och miljöfrågor. Finlands pragmatiska angreppssätt i exempelvis projekt kring sotfrågan (black carbon) är ett bra exempel på vilka möjligheter det finns. I den arktiska politiken bör vi aktivt lyfta fram Finlands EU-ordförandeskap under senare hälften av 2019.

I diskussionerna påpekades det att Finlands ordförandeskap i Arktiska rådet har ökat och vidgat förståelsen för omvälvningarna i Arktis. På det nationella planet behöver vi snabbt fler konkreta insatser exempelvis inom logistik, tillväxt och sysselsättning. EU är ett av de verktyg som kan stödja våra egna beslut. Digitalisering och rymdteknik öppnar nya möjligheter för Finland och hela Arktis och EU kommer att satsa på dessa sektorer. Finland hör till de stater i EU som minskar sina växthusgaser mest. Dessutom behöver vi innovativa lösningar för att kunna övergå till en koldioxidsnål ekonomi.

Kaarle Kupiainen, Finlands miljöcentral, tog upp utsläppen av sot och metangas – hur de kan reduceras och vilken koppling de har till klimatfrågan. Hälsoaspekten är en av de största drivkrafterna för att minska sotutsläppen.

Det finns teknik och metoder för att minska utsläppen, men de utnyttjas inte i tillräckligt stor omfattning. Via strategiska val och praktiska insatser kan vi göra betydligt mer. Det behövs mer information om utsläppen av sot och metangas och vi måste systematiskt gå igenom hur utsläppen kan reduceras. Samtidigt gäller det att ta hänsyn till helheten, bland annat kostnadseffektivitet och verkningsfullhet. Om vi ska kunna minska sotutsläppen behövs det samarbete både på det arktiska och på det globala planet. Under Finlands ledning ska delegationen arbeta för att i högre grad engagera medlemsländerna och observatörerna i Arktiska rådet för utsläppsfrågan. Finland arbetar också för konkreta utsläppsminskningar, bland annat genom att finansiera internationella initiativ.

4. INTERPARLAMENTARISKA UNIONEN (IPU)

Interparlamentariska unionen (IPU) arbetar över hela världen för att stärka parlamentarismen. Unionen är ett oberoende debattforum för att sprida exempel på bästa praxis och ger samtidigt en bred bild av läget för demokrati och mänskliga rättigheter i världen. I slutet av 2018 hörde parlamenten i 178 länder till organisationen. Därutöver har IPU 12 associerade medlemmar.

IPU:s centrala teman är starka och representativa parlament, jämställdhet mellan könen, mänskliga rättigheter, hållbar utveckling, fred och säkerhet, ungas delaktighet och global styrning. Under året lyfte IPU-församlingarna särskilt fram dels de globala ramverk för migration och flyktingar som antogs i slutet av året, dels målen för hållbar utveckling och klimatförändringen.

Sedan 2010 har antalet medlemmar ökat från 155 till 178. Samtidigt som IPU kommit närmare sitt mål om globalt medlemskap har styrkeförhållandena mellan de geopolitiska grupperna gravis förändrats. Därför blir polariseringen mellan fria demokratier å ena sidan och svagare demokratier å andra sidan alltmer uppenbar. Polariseringen återspeglar den oroväckande demokratiutveckling som skett över hela världen det senaste decenniet och det tar sig uttryck i en viss frustation i en del frågor. Det gäller dock att inte överlåta debattarenan till andra, utan att tvärtom försöka utöva inflytande långsiktigt genom att lyfta fram sina egna exempel på god praxis.

Styrelsen för Finlands IPU-grupp sammanträdde tre gånger under året. Gruppen hade årsmöte den 13 juni.

Stommen i verksamheten är parlamentariska församlingar som ordnas två gånger om året. De är ett ypperligt forum för debatt eftersom största delen av parlamenten i världen är representerade där. Församlingarna ger deltagarna möjlighet att jämföra bästa parlamentariska praxis, såväl i plenumdebatterna som i arbetet i kommittéerna och de många arbetsgrupperna. De är också utmärkta tillfällen att bygga upp och upprätthålla bilaterala relationer till parlamenten i olika länder. Finlands IPU-delegation deltog i båda församlingarna i Genève och utnyttjade aktivt alla till buds stående medel att stärka det parlamentariska samarbetet.

4.1 Vårförsamlingen i Genève

Interparlamentariska unionens 138:e församling hölls i Genève 24–28 mars. I församlingen deltog 744 parlamentariker från 148 länder. Av deltagarna var 59 talmän och 39 vice talmän. Av deltagarna var 30,5 procent kvinnor. Från riksdagen deltog en delegation ledd av IPU-gruppen och den bestod av Jutta Urpilainen, ordförande, och ledamöterna Pekka Puska, Harri Jaskari, Mika Niikko, Ozan Yanar och Anders Adlercreutz.

4.1.1 Allmän debatt om parlamentens insatser för de globala ramverken för migration och flyktingar

Generaldebatten fördes om den globala migrations- och flyktingfrågan. För närvarande finns det omkring 258 miljoner människor som lever utanför sina hemländer. Ungefär en fjärdedel av dem är flyktingar och resten migranter. FN håller för närvarande på att förbereda ett så kallat globalt ramverk för migration och för flyktingar. Det är globala överenskommelser för att bland annat ta fram gemensamma principer för migration och flyktingar. Generaldebatten var planerad att föras så att församlingen skulle kunna erbjuda en parlamentarisk insats för den globala processen. Ett flertal renomméerade experter deltog som gästtalare, bland andra Tedros Adhanom Ghebreyesus, generaldirektör för Världshälsoorganisationen (WHO), och Ahmet Üzümcü, direktör för Organisationen för förbud mot kemiska vapen (OPCW).

Diskussionerna inleddes av cheferna för tre av de viktigaste FN-organen: William Lacy Swing, generaldirektör för Internationella migrationsorganisationen (IOM), Zeid Ra'ad al-Husseini, FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter, och Filippo Grandi, FN:s flyktingkommissarie.

Ledamot Ozan Yanar höll ett anförande på den finländska delegationens vägnar. Han gick in på frågor kring migration och hur den har utvecklats samt nämnde exempel på god finländsk praxis inom migration och integration. Vidare berättade han om sina egna erfarenheter och förtroendet att som ung riksdagsvalskandidat med invandrarbakgrund bli vald in i riksdagen.

4.1.2 Val av särskilt brådskande ämne

Vid vårens församling hade IPU en tuff omröstning om vad som skulle vara ett särskilt brådskande ämne för mötet. Tre förslag ställdes mot varandra: Israels förslag om följderna för Mellersta östern av Irans illvilliga aktiviteter; Sveriges förslag om övergrepp mot kvinnor på arbetsplatser, i synnerhet i parlamenten, med anledning av #metoo-rörelsen; och Palestinas, Kuwaits, Bahrains och Turkiets förslag om följderna för palestinierna i staden av USA:s beslut att ge Jerusalem status som huvudstad. Det tredje förslaget vann med bara 13 röster över det svenska förslaget (843–830). Det israeliska förslaget fick 118 röster. Sammanlagt 30 delegationer, bland andra Finland, Sverige och Norge, lämnade in reservationer till resolutionen eller till delar av den.

4.1.3 Kommittéernas paneldebatter och resolutioner

Församlingens permanenta kommittéer (även kallade utskott) har som främsta uppgift att godkänna resolutioner inom sina ansvarsområden och att föra dem vidare till sina regeringar och andra centrala organ i form av rekommendationer. Behandlingen av resolutioner har delats upp så att vissa kommittéer godkänner sina resolutioner vid vårförsamlingen, medan andra godkänner dem på hösten.

Av de permanenta kommittéerna förberedde första och andra kommittén (fred och säkerhet respektive hållbar utveckling, finans och handel) vid sessioner resolutioner och de antogs enhälligt av församlingen. Resolutionen från första kommittén gick under namnet *Sustaining Peace as a Vehicle for Achieving Sustainable Development*. Den bärande tanken är att vi utan fred och stabila samhällen inte kan ha någon hållbar utveckling. Orsakssambanden fungerar också omvänt, det vill säga vi kan främja fred i samhället om vi arbetar för och genomför hållbarhetsmålen. Från Finland deltog ledamöterna Anders Adlercreutz och Mika Niikko i första kommittén.

Resolutionen från andra kommittén gick under namnet *Engaging the private sector in implementing the SDGs, especially on renewable energy* och går ut på att i så stor utsträckning som möjligt förankra åtgärder som är förenliga med hållbarhetsmålen. Parlamentariker uppmuntras att i synnerhet fatta beslut som ger den privata sektorn möjligheter att investera i förnybar energi. Ledamot Harri Jaskari var riksdagens företrädare i andra kommittén.

Tredje och fjärde kommittén (demokrati och mänskliga rättigheter respektive Förenta nationernas frågor) sammanställde ingen resolution för församlingen. Tredje kommittén förde dock en förberedande diskussion om en resolution om FN:s globala ramverk för migration och flyktingar inför höstförsamlingen. Fjärde kommittén debatterade FN:s hållbarhetsmål inför FN:s kommande högnivåforum för politiska frågor. Nadia Isler, chef för FN:s SDG Lab, höll ett uppskattat föredrag om ämnet. Hon konstaterade att parlamentens roll är att se till att regeringarna tar sitt ansvar för att målen ska nås. De ska också se till att det finns gynnsamma förhållanden och förutsättningar att nå målen. En nyhet i hållbarhetsmålen jämfört med millenniemålen är att programmet inte längre bara avser ut-

vecklingsländerna utan är ett globalt program. Dessutom är millenniemålen i hög grad ett sektors-specifikt program, medan delarna i hållbarhetsmålen är kopplade till varandra sektorsinternt. I programmet för hållbarhetsmålen behövs det gott samarbete mellan aktörerna.

En av de stora frågorna är finansieringen. Det behövs helt och hållet ny finansiering och de nuvarande resurserna måste fördelas bättre. Det gäller att vara noga med politikkoherensen och man måste ha förmåga att nyttiggöra till buds stående uppföljningsdata. Tekniken är ett gott hjälpmedel och den måste finnas tillgänglig för alla i så stor utsträckning som möjligt och på lika villkor. I dag arbetar privata aktörer utifrån helt andra premisser än offentlig sektor och de har mycket varierande incitament för sin verksamhet och sina mål. De kan satsa på att förbättra sina möjligheter att marknadsföra sig, motverka reglering, positionera sig gentemot sina konkurrenter och söka mervärde i värdekedjor. FN:s roll för måluppfyllelsen är att dra nytta av sin unika position, det vill säga att ge exempel på spridning av god praxis, lyfta fram bra frågor och hjälpa fram innovationer. Från riksdagen deltog Pekka Puska i kommittén för Förenta nationernas frågor.

4.1.4 Delegationens övriga program

Utöver det officiella programmet hade Finlands delegation också en del kringevenemang. Till exempel träffade delegationen oppositionspolitiker från Venezuela och fick en rapport om den mycket dåliga ekonomin och det humanitära läget i landet. Ledamot Niikko träffade parlamentariker från den kinesiska delegationen vid ett bilateralt möte. Delegationen deltog också i ett evenemang som den litauiska delegationen arrangerade för att högtidlighålla alla Östersjöländer som nyligen hade firat hundra år av självständighet.

4.2 Höstförsamlingen i Genève

Interparlamentariska unionens 139:e församling hölls i Genève 13–18 oktober. I församlingen deltog 737 parlamentariker från 145 länder. Av dem var 51 talmän och 50 vice talmän. Bland deltagarna var 33 procent kvinnor. Riksdagen representerades av Pekka Puska, Harri Jaskari, Päivi Räsänen och Tarja Filatov.

4.2.1 Styrande rådet

Styrande rådet (*Governing Council*) bestämde bland annat var församlingen ska sammanträda våren 2019 och fattade beslut om budgeten för 2019.

I motsats till vad församlingen tidigare har beslutat kommer IPU att sammanträda i Doha i Qatar och inte i Buenos Aires i Argentina. Argentina hade nämligen återtagit sitt beslut att stå värd för församlingen, med hänvisning till ekonomiska svårigheter. Tidpunkten för församlingen står fortfarande fast, den 6–10 april 2019. Församlingen hösten 2019 kommer att ordnas i Belgrad i Serbien. För att IPU ska kunna ordna församlingarna på dessa platser krävs det av arrangörerna att konferensplatsen uppfyller villkoren och att parlamentet i värdlandet beviljar alla deltagare inresa samt står för alla extra kostnader för bytet av konferensplats.

IPU:s budget för 2019 uppgår till 16 187 300 schweiziska franc. Medlemsstaterna står för 10 515 200 franc och Finlands medfinansiering är 67 800 franc. Medlemsstaternas bidrag har varit oförändrade de tre senaste åren efter nedskärningarna 2012–2015.

4.2.2 Generaldebatten om parlamentens roll för att främja fred och utveckling

Temat för generaldebatten var parlamentens roll för att främja fred och utveckling i en föränderlig värld av innovationer och tekniska landvinningar. Under debatten yttrade sig 126 parlamentariker

från 107 parlament. Av dem var 38 talmän. För första gången gav församlingen unga parlamentariker särskilda möjligheter att yttra sig.

Debatten öppnades av Fabiola Gianotti, generaldirektör för Cern (Europeiska organisationen för kärnforskning). Hon presenterade Cern som inrättades 1954 under mottot *Science for Peace*. Cern samarbetar med IPU inom ramen för programmet Science for Peace Schools. Tanken är att via vetenskap bygga nätverk som kan vara samarbets- och debattplattformar för den interparlamentariska dialogen.

Tarja Filatov yttrade sig på den finländska delegationens vägnar. Hon underströk i synnerhet utbildningens starka roll och talade för ett rättvist samhälle. Vidare försvarade hon multilateralt beslutsfattande och demokratiska institutioner.

Församlingen röstade om en principiell fråga, nämligen om församlingen med absolut majoritet kan ändra dagordningen i de permanenta kommittéerna. Voteringsresultatet var positivt: 874 var för, 671 var emot och 120 avstod. Med hänvisning till beslutet röstade församlingen om sexuella minoriteter (LGBT; HBTQ) som fanns på tredje permanenta kommitténs dagordning och som hade väckt mycket uppmärksamhet i IPU. I tredje permanenta kommittén hade Belgiens IPU-grupp föreslagit en paneldebatt om stopp för diskriminering på grund av sexuell läggning. I omröstningen röstade 499 för en paneldebatt, 636 mot och 130 avstod. Följaktligen bestämde församlingen att frågan stryks på kommitténs dagordning. När voteringsresultatet tillkännagavs var stämningen delad, vilket utmärkt väl beskriver den rådande polariseringen och styrkeförhållande mellan medlemsländerna i IPU. Länderna med en kritisk inställning motsatte sig ivrigt förslaget och åberopade religion och traditionella värderingar. Frågan förefaller också korrelera starkt med indikatorerna för demokrati: de länder som röstade nej har relativt låg demokratistatus.

4.2.3 Val av särskilt brådskande ämne

Församlingen valde klimatförändringen till särskilt brådskande ämne för höstförsamlingen under rubriken *Climate change – Let us not cross the line*. I omröstningen ingick också två andra ämnen: Bidrag till FN:s hjälporganisation för palestinier (UNRWA) och återställande av fred och säkerhet i Sahelområdet. Konkurrenten om röster för de två första förslagen var hård: Förslaget från Seychellerna, Fiji, Tonga, Samoa och Mikronesien om att begränsa klimatförändringen stöddes med 1 106 röster, medan förslag från Jordanien och Kuwait om säkerställd finansiering av UNRWA fick 1 036 röster. Förslaget om fred och säkerhet i Sahelområdet samlade 715 röster.

4.2.4 Kommittéernas paneldiskussioner och resolutioner

Tredje permanenta kommittén för demokrati och mänskliga rättigheter antog en resolution om interparlamentariskt samarbete kring det globala ramverket för migration. Resolutionen välkomnar en mellanstatlig förhandlingsprocess och uppmanar staterna och parlamenten att tillämpa ramverket för att få bukt med migrationen och förbättra samarbetet. Där efterlyses genomgripande lösningar som involverar hela samhället.

Första permanenta kommittén för fred och internationell säkerhet ordnade en expertutfrågning om användande av legosoldater vid väpnade konflikter. Utifrån den kommer kommittén att utarbeta en resolution, som förbjuder länderna att använda legosoldater vid väpnade konflikter, eftersom legosoldater underminerar fred och kränker de mänskliga rättigheterna i konfliktländer. Kommittén ordnade också paneldebatter om sexuellt våld i FN:s fredsbevarande insatser och om nedrustning. Ledamot Päivi Räsänen från den finländska delegationen deltog i kommitténs arbete.

Andra permanenta kommittén behandlar hållbar utveckling, finans och handel och fokuserade särskilt på handelns och investeringars roll för ansträngningarna att nå FN:s hållbarhetsmål. Vid vårförsamlingen antog kommittén en resolution om privat sektor och dess insatser för att nå hållbarhetsmålen, i synnerhet i användningen av förnybar energi. Vid höstförsamlingen debatterade kommittén hur resolutionen ska genomföras och jämförde lämpliga exempel på god praxis. I en annan debatt backade kommittén upp en resolution som enligt planerna ska antas vid vårförsamlingen 2019 i Doha. Resolutionen gällde fri och rättvis handel och investeringar och hur de påverkar möjligheterna att uppfylla de globala hållbarhetsmålen. Utkastet lyfter särskilt fram ekonomisk jämlikhet, hållbar infrastruktur, industrialisering och innovationer. Ledamot Harri Jaskari var riksdagens företrädare i andra kommittén.

Fjärde permanenta kommittén behandlar Förenta nationernas frågor och ordnade två paneldebatter vid höstsessionen. Den första paneldiskussionen handlade om mellanstatlig beskattning, en tanke som FN hade lanserat några år tidigare. Den andra debatten gällde samarbetet mellan IPU och WHO. Fjärde kommittén antar inga resolutioner. Däremot debatterar den temen på FN-agendan, arbetar för att öka parlamentarikernas kunskaper om FN-processerna och försöker göra parlamentarikernas röst bättre hörd bland dem som fattar besluten i FN.

Kommittén undersöker också kränkningar av de mänskliga rättigheterna, när de riktar sig mot parlamentariker. Under året noterade kommittén rekordmånga kränkningar: 564 uppdagade fall i 43 länder. Det var dubbelt så många som för fem år sedan. Merparten av kränkningarna sker i Sydamerika och Asien. Statistiken pekar i synnerhet på läget i Venezuela. Följaktligen har IPU redan länge haft för avsikt att ordna en resa till Venezuela för att studera läget på plats. Också i Asien har det skett många kränkningar av parlamentarikers mänskliga rättigheter, exempelvis i Kambodja och Malaysia. Fallen i Europa kan förklaras med MR-läget i Turkiet.

4.2.5 Övriga paneldiskussioner och möten

Vid församlingen arrangerades dels de permanenta kommittéernas paneldiskussioner, dels en rad andra paneldiskussioner. En av diskussionerna handlade om sexuella trakasserier och övergrepp mot kvinnor. Bakgrunden till den var en regional undersökning som IPU:s och Europarådets parlamentariska församlingar hade gjort om temat. Resultatet av undersökningen presenterades under temat *parlamentens attityd till kampen mot sexism och sexuella trakasserier*. Diskussionen inleddes med att parlamentarikerna läste upp en del av de uttalanden som kvinnliga parlamentariker anställda vid parlamenten hade gett anonymt om misshandel och trakasserier. Därefter följde anföranden från en rad experter och till sist fördes en diskussion om ämnet.

Vidare fördes en paneldiskussion om det dagsaktuella ämnet *hur parlamentariker ska kunna skilja mellan fakta och fiktion i en tid av falska nyheter*. Dessutom fördes en diskussion om barns rättigheter och uppväxtmiljöer fria från våld.

Styrande rådet (*Governing Council*) lämnade en rapport om positiva händelser på koreanska halvön 2018. Vid församlingen intygade den sydkoreanska och den nordkoreanska delegationen att de åtar sig att fortsätta samarbeta och normalisera relationerna på båda sidorna om gränsen.

4.3 Parlamentarisk FN-utfrågning

Den 22–23 februari hölls den årliga parlamentariska FN-utfrågningen i FN:s högkvarter i New York. Temat var FN:s globala ramverk för migration och ett parlamentariskt perspektiv på migration och invandring. IPU och FN arrangerar årligen en gemensam utfrågning för att stärka länken mellan FN

och de nationella parlamenten samt för att öka förståelsen för de stora frågorna på FN-nivå och integrera dem på nationell nivå. Parlamentarikerna har en viktig roll i det hänseendet.

Mötet öppnades av Miroslav Lajčák, ordförande för FN:s generalförsamling. Han underströk hur viktigt det är att IPU åtar sig att arbeta för gemensamma mål i en tid när multilateralismen är hotad. Samtidigt uppmuntrade han både IPU och parlamentarikerna att ta till vara tillfällena att etablera tätare samarbete dels för att lösa migrationsfrågan, dels för att stärka kontakterna i andra multilaterala sammanhang.

IPU-presidenten Gabriela Cuevas Barron uppmärksammade den mänskliga dimensionen av migration och framhöll att många riskerar livet när vägen till laglig invandring är stängd och de söker andra vägar att ta sig fram. Hon underströk också att invandrare alltid är en styrka för den mottagande staten.

Från Finland deltog Maria Lohela, vice ordförande för IPU-gruppen, och ledamöterna Anders Adlercreutz och Ozan Yanar i utfrågningen. Delegationen deltog aktivt i debatten och ordförande Maria Lohela deltog i den avslutande paneldiskussionen efter den två dagar långa utfrågningen.

Ledamot Ozan Yanar yttrade sig under utfrågningen och sa att vi behöver få en ändring i berättelsen, narrativet, om migration. Han sa att det inte är ovanligt att tala om fjärde generationens invandrare och frågade vem de är. Ozan Yanar tog sig själv som exempel på lyckad integration: Han flyttade till Finland när han var fjorton år och han valdes in i riksdagen i unga år.

Ledamot Adlercreutz påpekade att det är lättare att lösa lagstiftningsfrågor om invandring än att komma åt attityder. A och O vid integration är hur människor tas emot i det nya landet, tillade han. I framtiden kommer klimatförändringen att ge upphov till stora migrationsströmmar eftersom många platser blir obeboeliga i ett jordbruksperspektiv.

Överlag hölls det många anföranden om den mänskliga aspekten på invandring och flyktingskap, den demografiska utvecklingen och konflikten mellan värderingar.

Den parlamentariska FN-utfrågningen har ökat i popularitet inom IOU och är numera i själva verket det årliga evenemang som får näst mest synlighet efter församlingarna. Utfrågningen 2019 behandlar temat multilateralism.

4.4 Regionalt samarbete

Under året fortsatte IPU:s regionala samarbete i olika former. Framför allt de nordiska länderna har samarbetat, men Finland hade också en finsk-ugrisk samarbetsram och var aktivt i gruppen 12 plus.

4.4.1 Nordiskt samarbete: det svenska ordförandeskapet

Under året var Sverige ordförandeland för den nordiska IPU-kretsen. Det hör till ordförandelandet att ordna ett förberedande möte före båda församlingarna. På mötena går man igenom agendan för församlingen, presenterar ärendena för de nordiska delegaterna och samordnar de nordiska ländernas hållning i frågorna. Ordförandelandet kan sätta fokus på särskilda teman och bland annat välja mötesplats. Dessutom arrangerar ordförandelandet en nordisk arbetslunch under församlingen.

Vårmotet hölls i Uppsala och höstmötet i Kiruna. Vid båda mötena företrädde den finländska IPU-delegationen av ordförande Jutta Urpilainen. Med anledning av temat för vårförsamlingen hörde deltagarna i Uppsala ett föredrag om invandring och flyktingskap av biträdande professor Öberg, Uppsala universitet.

I mötet i Kiruna deltog också två tjänstemän från IPU-sekretariatet. De presenterade IPU:s budget i relation till IPU-strategin. Medlemsavgifter till IPU skars ner kraftigt 2011–2016, med hela 17 procent jämfört med utgångsläget. Det är en utväg som inte längre går att tillämpa och budgeten för 2018 höjdes därför med två procent. Däremot kommer medlemsavgifterna inte att höjas för 2019 eller 2020. Arbetet hade helt enkelt lamslagits om nedskärningarna hade fortsatt.

För 2019 tar Norge över ordförandeskapet i den nordiska IPU-kretsen.

4.4.2 Det finsk-ugriska samarbetet

Utöver det nordiska samarbetet ingår Finland tillsammans med Ungern och Estland i ett finsk-ugriskt samarbete. Länderna har träffats vid IPU-mötena ända sedan 1993. Under året var Ungern ordförande och den ungerska delegationen var värd för en lunchträff i Genève vid höstförsamlingen. Finland tar över ordförandeskapet 2019.

4.4.3 12 plus-gruppens möten

Medlemsländerna i IPU delas in i sex geopolitiska grupper, varav nästan alla europeiska länder och några utomeuropeiska västländer bildar gruppen 12 plus. Gruppen behandlar praktiskt taget församlingens hela föredragningslista vid möten före och under församlingen. Vid mötena rapporterar plus-gruppens representanter i IPU:s styrelse, de permanenta kommittéerna och andra kommittéer och arbetsgrupper om respektive organs verksamhet. Samtidigt bestämmer gruppen vilka som ska utses till de poster som hör till gruppen och diskuterar eventuella andra poster som inte särskilt fördelats bland de geopolitiska grupperna. Ordförandeland 2018 var Portugal och ordförande var Duarte Pacheco. Han valdes till ordförande för ytterligare en period, 2019–2020.

Vid höstmötet ägnade 12 plus-gruppen mycket tid åt att diskutera om IPU behöver en grupp mot terrorism och våldsam extremism. Ett flertal medlemsländer anförde stark kritik mot att inrätta en sådan grupp eftersom gruppen kom till utan ett beslut av församlingen. En annan stor fråga kring medlemsländerna var att vissa av dem påstås ha kopplingar till statsfinansierad terrorism. Gruppen mot terrorism och våldsam extremism höll ett möte den 14 oktober vid församlingen i Genève, där den gick igenom sin verksamhet och behandlade den kritik som anförts mot gruppen. Den 18 oktober antog församlingen stadgar (*terms of reference*) för gruppen.

Ledamöterna Peter Östman och Mika Niikko deltog i ett gemensamt seminarium för 12 plus-gruppen och länderna i Ostasien, som ordnades i Knesset i Jerusalem den 20–22 november. Seminariet behandlade hållbarhetsmålen. Ledamot Peter Östman rapporterade från arbetsgruppen för minskat matavfall och konstaterade att ungefär en tredjedel av maten i världen blir avfall. I de utvecklade länderna uppkommer största delen av matavfallet vid konsumtion, medan matavfallet i utvecklingsländerna uppkommer redan inom produktionen. Vid seminariet lades det fram förslag till hur matavfallet kan minimeras. Ett första steg är att regeringarna och politikerna börjar samla in statistiskt material om matavfall och lägger upp minskningsmål. Också affärerna ska uppmuntras att skänka bort mat som håller på att gå ut. Jordbrukarna i sin tur måste motiveras att vara sparsamma, exempelvis via jordbruksstöden. Det behövs dessutom tekniska och innovativa lösningar för att få bukt med matproblemet.

4.5 Övrig verksamhet i IPU-gruppen

Internationella demokratidagen har firats varje år den 15 september sedan 2008. Årets IPU-tema för demokratidagen var demokrati med särskild fokus på parlamentarisk kontroll. Tillsammans med Partiernas internationella demokratisamarbete Demo rf ordnade riksdagen ett seminarium den 13 september. Seminariet öppnades av vice talman Tuula Haatainen och det avslutande anförandet hölls

av utrikeshandels- och utvecklingsminister Anne-Mari Virolainen. Päivi Räsänen, ordförande för Demoförbundet, påpekade att det hör till alla partiers ansvar att se till att varje riksdagsledamot har fullgoda kunskaper för att kunna fullfölja sitt kontrolluppdrag, eftersom parlamentarisk kontroll är ett starkt stöd för demokratin.

Den 29 juni firades den internationella dagen för parlamentarism för första gången. Datumet syftar på att IPU inrättades samma datum 1889 och beslutet hade tagits utifrån resolution 72/278 av FN:s generalförsamling.

5. NATOS PARLAMENTARISKA FÖRSAMLING

Riksdagens delegation deltog i båda mötena som Natoländernas parlamentariska delegation höll 2018. Dessutom var delegationen i juni värd när underkommittén för transatlantiska försvars- och säkerhetsrelationer (*Sub-Committee on Transatlantic Defence and Security Committee*) besökte Helsingfors. Ledamot Ilkka Kanerva, ordförande i underkommittén, och ledamot Eero Heinäluoma deltog i det årliga transatlantiska forumet i Washington i december. Samtidigt besökte de också New York för att diskutera fredsmäklning.

5.1 Vårmetet i Warszawa

Natoparlamentarikernas vårmöte ordnades i Warszawa den 25–28 maj och de teman som behandlades var hybridkrigföring, Rysslands framtid, handelspolitik, radikaliserings i närmiljö och Nordkorea som hot mot världsfreden. Den finländska delegationen deltog också i en diskussion som det polska utrikesinstitutet arrangerade den 25 maj om Finlands och Sveriges internationella försvarssamarbete. Ilkka Kanerva, ordförande för den finländska delegationen, och Björn von Sydow, ordförande för den svenska delegationen, inledde med anföranden om dagens tema. Anförandena gav upphov till en livlig diskussion. Drygt 30 polska forskare och tjänstemän deltog i seminariet.

Natos generalsekreterare Jens Stoltenberg underströk att stöd från parlamentarikerna är ett måste för verksamheten i Nato. Och orsaken är uppenbar: det är parlamenten som beslutar om försvarsbudgetarna. Generalsekreteraren informerade om besluten från de två tidigare toppmötena i Wales respektive Warszawa. Toppmötet i Warszawa 2016 beslutade om stärkt militär närvaro (*enhanced forward presence, EFP*) i Baltikum och Polen. Nato mötte hotet från Ryssland genom att sätta upp multinationella stridsgrupper, vilket enligt Jens Stoltenberg stabiliserade läget avsevärt. Ett likadant beslut fattades också beträffande Rumänien och Bulgarien (*tailored forward presence, TFP*).

Stoltenberg blickade framåt och koncentrerade sig på agendan för toppmötet i Bryssel i juli 2018. Agendan innefattar fem stora temaområden. Den första punkten är avskräckande och försvar (*deterrence and defence*). EFP- och ETP-trupperna konstaterades operativt fullt bemannade (*full operational capability, FOC*) i slutet av augusti 2017. Nu är det viktigt för Nato att utreda hur det i förekommande fall ska gå att mobilisera förstärkning från de allierade utöver de trupper som redan är utplacerade. Planerna på allierad förstärkning har stark koppling till projektet för militär mobilitet och de nya ledningsstrukturerna. I Norfolk i USA inrättar Nato en ledningsenhet som ska samordna det transatlantiska biståndet. I Tyskland ska det finnas en ny stab som samordnar biståndet intern inom Europa.

Under den första punkten på agendan ingår också dialogen med Ryssland. Under året höll Nato–Ryssland-rådet inget möte. Jens Stoltenberg intygade dock att Nato har en vilja att föra dialog, förutsatt att vissa villkor är uppfyllda. Ryssland är i vilket fall som helst en Natogranne som det gäller att föra dialog med.

Den andra punkten på agendan i Bryssel var åtgärder för att garantera stabilitet. Temat innefattar också stöd till icke-allierade länder och partner. Kampen mot terrorismen är fortfarande viktig, vilket kommer fram i synnerhet i Afghanistan och Irak. Nato har särskilt fokus på utbildning av lokala trupper och på åtgärder för att säkerställa att varken Al-Qaida eller Isis återigen kan bli en maktfaktor. I Nordafrika och Mellanöstern är Jordanien och Tunisien viktiga partner.

Den tredje punkten på agendan var samarbetet mellan EU och Nato. Redan tidigare har drygt 70 samarbetsområden identifierats och nu gäller det att göra samarbetet mer pragmatiskt. Under diskussionen fick Jens Stoltenberg frågan om EU:s försvarsdimension och dess utveckling, i synnerhet det permanenta strukturerade samarbetet (Pesco). Han upprepade de välkända teserna: Ett starkare Europa betyder ett starkare Nato. EU måste utveckla sin försvarsförmåga med fokus på Nato-kompatibilitet. EU:s resurser ska också vara tillgängliga för Nato. EU kommer i vilket fall som helst inte att bli en militär allians, och även när aktiviteterna är som bäst är de bara ett komplement till Nato. Pesco stärker den europeiska pelaren i Nato.

Den fjärde punkten handlade om modernisering. Under det kalla kriget innefattade Natos kommandostruktur 20 000 personer, och det fanns 35 staber. Nu har personalen reducerats till 7 000 anställda och det finns sju staber. Denna struktur ska nu få två nya staber med ansvar för logistik och underhåll.

Den femte punkten gällde bördefördelningen. Alla Natoländer måste vara med och utveckla resurserna i överensstämmelse med åtagandena från Wales. Det innebär att varje medlemsland måste använda två procent av sin bnp till försvarsutgifter. I dagsläget når bara åtta av de 29 Natoländerna upp till målet. Sammanlagt ungefär hälften av länderna har trovärdiga planer för hur de ska uppfylla målet senast 2024. Jens Stoltenberg uppmanade de länder som inte kommer att nå målet med nuvarande åtgärder att göra något åt saken. Han pekade också på USA:s betydande åtaganden att försvara de östra Natoländerna, vilket konkret manifesteras i bland annat högre anslag till European Deterrence Initiative (EDI).

Mike Turner, kongressledamot och ordförande i USA:s Natodelegation, bad generalsekreteraren redogöra för vad överenskommelsen i Wales i grund och botten innebär eftersom det framfördes divergerande synpunkter på frågan också vid mötet i Warszawa. Jens Stoltenberg underströk att åtagandet att använda 2 procent av bnp till försvarsutgifter är ett politiskt mål, som ländernas statsledning förbinder sig att uppfylla.

Han påpekade vidare att USA:s kritik mot de otillräckliga satsningarna på försvaret från de europeiska ländernas sida är befogad. Efter brexit kommer 80 procent av Natoländernas totala försvarsanslag att komma från länder utanför EU, till största delen från USA. Så kan det inte fortsätta, menade han, och konstaterade att det finns vissa lovande element i hur försvarsbudgetarna utvecklas. Inget enda Natoland skär längre ner sin försvarsbudget och alla försvarsbudgetar pekar tvärtom uppåt. Försvarsanslagen kommer 2018 att öka med 5 procent i de europeiska Natoländerna och Kanada jämfört med året innan.

5.2 Natoparlamentarikerna i Helsingfors

Underkommittén för transatlantiska försvars- och säkerhetsrelationer (*Sub-Committee on Transatlantic Defence and Security Committee*) besökte Helsingfors den 13–15 juni under ledning av lord Campbell. I delegationen ingick ungefär tjugo parlamentariker från Natoländerna. De fick höra föredrag av forskare och höga tjänstemän om grundpelarna i Finlands försvarssystem och vårt internationella försvarspolitiska samarbete. Delegationen träffade också republikens president Sauli Niinistö.

Natoparlamentarikerna visade intresse för vår ställning som ett land som är militärt alliansfritt men som ändå bedriver nära internationellt försvarssamarbete i många olika hänseenden. Slutsatsen var att Finland är ett land som tar hand om sitt militära försvar på ett trovärdigt och fungerande sätt. Under besöket fick delegationen också stifta bekantskap med Sandhamn, där parlamentarikerna blev

informerade om vår bevärningsutbildning och Finlands värnpliktssystem. Sammanfattning av resultaten från resan: <https://www.nato-pa.int/news/prepared-self-defence-finland-still-works-solidify-its-partnerships-euro-atlantic-community>

5.3 Höstmötet i Halifax

Vid höstmötet i Halifax den 16–19 november var sätt att reagera på Rysslands aktiviteter (t.ex. cyberhot, medeldistansrobotar och händelserna i östra Ukraina) ett av huvudtemana.

Natos strategi är fortfarande att blicka i två riktningar, åt öst och åt söder. Länderna i Sydeuropa oroar sig mer för terrorhoten från söder än för Ryssland. Rysslands aktiviteter i östra Ukraina och överlag är faktorer som väcker oro i de östeuropeiska länderna och i synnerhet i Baltikum. Världlandet Kanada har sedan 2014 aktivt stött Ukraina militärt dels med utbildning, dels med materielbistånd. Ukrainas president Petro Porosjenko uttryckte önskemål om starkare stöd för sitt land från västländerna.

Mötet bedömde att Natos största krigsövning sedan det kalla kriget, Trident Juncture i Norge, förlopte väl. Det var en massiv operation att sätta 50 000 soldater i rörelse och insatsen ansågs ha visat att det går bra att flytta stora trupper i multinationella organisationer. De amerikanska kongressledamöterna och de baltiska delegationerna efterlyste praktiska åtgärder för att länderna ska höja andelen försvarsutgifter av bnp till 2 procent. Även om Kanada och de europeiska länderna fortsätter att höja sina försvarsutgifter, finns det ingenting som talar för att ens alla framträdande länder kommer att nå upp till 2-procentsmålet de närmaste åren. Både Kanada och Tyskland intygade att de kommer att höja sina försvarsutgifter. Tysklands försvarsutgifter kommer att stiga med 12 procent 2019. Också efter de höjda anslagen kommer dessa två stora länder att använda mindre än 1,5 procent av sin bnp till försvarsutgifter. Sedan 2014 har Natoländerna ökat sina militära utgifter med 87 miljarder euro.

Vid höstmötet diskuterade parlamentarikerna också EU:s försvarsdimension. Den pågående debatten i EU om närmare försvarssamarbete och mer autonom funktionsförmåga var ämnen som intresserade parlamentarikerna. En del av deltagarna befarade att EU:s aktivitet i frågan kan försvaga Nato och minska organisationens betydelse. Rose Gottemoeller, Natos amerikanska biträdande generalsekreterare, gick emellertid mycket starkt ut med att utvidgat försvarssamarbete i Europa och större ekonomiska satsningar från Europas sida också gagnar Nato.

Biträdande generalsekreterare Gottemoeller räknade upp tre villkor för att utveckla det europeiska försvarssamarbetet: 1) de europeiska trupperna ska också stå till Natos förfogande, 2) det ska finnas bara ett kompetenskrav för trupperna, och 3) EU-samarbetet måste vara öppet för länder som inte ingår i Nato.

Det väckte en hel del oro på mötet att INF-avtalet om att avskaffa landbaserade medel- och kortdistansrobotar har eroderat. Många parlamentariker uttryckte förhoppning om att USA och Ryssland skulle göra ytterligare ansträngningar för att förhandla om frågan. I och med avtalet försvann medeldistansrobotarna, de så kallade eurorobotarna, från Europa och var borta 1987–1991. Avtalet avsåg landbaserade medel- och kortdistansrobotar med en räckvidd på 500–5 500 kilometer.

Andra teman som väckte debatt på mötet var energipolitik, i synnerhet energitryggheten i Europa. Mötet efterlyste större diversifiering i energileveranserna, men framhöll att energilösningar fortfarande i första hand är nationella frågor. Gasledningen Nordstream II nämndes inte i resolutionerna.

Det arktiska samarbetet och nya sjöförbindelser fick starkt fokus i debatten. När regionen får större ekonomisk betydelse ökar risken för militära spänningar. Nato bevakar noga Rysslands militära aktiviteter i regionen, även om tonfallet än så länge är återhållsamt. Extra uppmärksamt är Nato på ubåtarna i området. Arktiska rådet och dess verksamhet kommenterades i positiva ordalag. Deltagarna ansåg att rådet är ett viktigt forum för samarbete inom ekonomi, miljö och räddningstjänst.

5.4 Transatlantiskt forum i Washington

Finlands Natodelegation leds av ledamöterna Ilkka Kanerva och Eero Heinäluoma. De deltog i det årliga mötet i Washington D.C. den 10–13 december. Inbjudna utomstående länder var Finland, Sverige och Österrike. På hemvägen gjorde delegationen ett besök i New York, där fredsmäkling var det viktigaste temat.

Av Natos partnerskapsländer deltog bara Finland. Företrädarna för förvaltningen och forskarna från tankesmedjorna höll en rad anföranden där de analyserade nuläget inom de transatlantiska förbindelserna. Det sades bland annat att president Donald Trumps administration med sina åtgärder i hög grad har medverkat till USA:s internationella ställning i dag. Det faktum att USA har dragit sig ur internationella åtaganden och avtal, bland annat klimatavtalet från Paris och INF-avtalet, har gjort att USA uppfattas som mindre tillförlitligt och trovärdigt som avtalspartner.

Forskarna bedömde att det oberoende av utgången i presidentvalet i USA 2020 inte finns någon återgång till det internationella samarbete som existerade på president Obamas tid. De framhöll också att president Trump har mycket stabilt stöd i vissa kretsar. Sammantaget sett stöds president Trump av uppskattningsvis 42–44 procent av amerikanerna. För dem spelar det ingen roll om presidentens uttalanden bygger på säker information eller om samarbetet med Ryssland före valet var lagligt eller inte. Att döma av det nuvarande väljarstödet är det fullt möjligt att presidenten blir återvald.

Under hela Trumps mandatperiod har det varit föremål för debatt hur pålitligt USA är i sina Natoåtaganden. Till en början medgav Trump inte att Nato spelar en roll, men senare har han pratat om Nato i mer uppskattande tongångar. Vid mötet i Washington bedyrade kongressen att båda partierna stället sig resolut bakom USA:s Natoåtaganden. Det kommer bland annat fram i att kongressen gett starkt stöd till att placera trupper och materiel från USA i de östra Natoländerna.

6. PARLAMENTARISKA FÖRSAMLINGEN FÖR UNIONEN FÖR MEDELHAVET

De viktigaste syftena med Unionen för Medelhavet (*Parliamentary Assembly - Union for the Mediterranean, PA-UfM*) är dels att öka dialogen mellan EU-länderna och länderna söder om Medelhavet, dels att öka samarbetet mellan unionens 43 medlemsländer. Församlingen ska generera parlamentariska impulser för samarbetet mellan EU och Medelhavsområdet, lämna yttranden om partnerskapet Europa-Medelhavet (Euro-Med) och genomförandet av partnerskapsavtalen samt ge politiska rekommendationer och resolutioner till ministerkonferensen för Europa och Medelhavsområdet.

Den finländska delegationen sammanträdde i början av året och blev bland annat informerade om aktuella frågor i Unionen för Medelhavet av ambassadören Roberto Tanzi-Albi. Nasser Kamel från Egypten tillträdde som ny generalsekreterare för unionen 2018. De prioriterade frågorna kommer fortfarande att vara att främja den politiska dialogen mellan medlemsländerna och att fortsätta bedriva pragmatiskt samarbete, exempelvis konkreta miljöprojekt.

Det viktigaste evenemanget under året var den parlamentariska församlingens årsmöte i ordförandelandet Egypten i april. Det primära temat var hur terrorism ska bekämpas i Medelhavsområdet. Finland representerades av ordförande Mika Raatikainen och vice ordförande Pertti Salolainen från delegationen.

I samband med årsmötet arrangerade församlingens permanenta kommittéer egna möten. Finland har representation i kommittén för politik, säkerhet och mänskliga rättigheter (ordförande Raatikainen) och i kommittén för energifrågor (vice ordförande Salolainen).

Kommittén för politiska frågor behandlade parlamentets roll i kampen mot terrorismen. I sitt inlägg underströk ledamot Raatikainen att det i fortsättningen är viktigt att väga in korruption när man talar om faktorer som medverkar till terrorism: När skattemedel går till annat än de är avsedda för ökar den sociala ojämlikheten, och det kan leda till radikalisering och i slutändan till terrorism. Han påpekade att det också i deklarationer om terrorism finns anledning att uppmärksamma betydelsen att av bekämpa korruption.

Miljökommittén kunde inte behandla miljöfrågor kring Medelhavsområdet närmare eftersom kommittén hade bytt ordförande under pågående mandattid och den nya ordföranden från Algeriet trots flera påstötter inte hade fått tillgång till tidigare material och dokument från kommittén. Ledamot Salolainen förslog att kommittén skulle utse en rapportör för följande möte. Rapportörens uppgift skulle vara att sammanställa en resolution och att söka lösningar på de gigantiska miljöproblemen runt Medelhavet.

Församlingen debatterade kampen mot terrorism i Medelhavsmiljön. Ali Abdel Aal, talman i det egyptiska parlamentet, öppnade plenum med ett anförande om vikten av att samarbeta kring kampen mot terrorism i Nordafrika, särskilt i norra Sinai och kring gränsen till Libanon. Parlamentarikerna från EU-stater och Europaparlamentet underströk vikten av att respektera de mänskliga rättigheterna i kampen mot terrorism och att fördela den socioekonomiska utvecklingen i samhället så stort och jämnt som möjligt mellan olika folkgrupper för att komma åt terrorismen. Länderna söder om Medelhavet underströk att man i kampen mot terrorism i vissa fall kan behöva ta till hårda tag för att garantera säkerheten i länderna.

Under året avslutades debatten om behovet att ett ständigt sekretariat till den parlamentariska församlingen. Diskussionen hade pågått i flera år och presidiet bestämde att ett sekretariat inrättas i Rom. Tanken är att arbetet på så sätt ska effektiveras och tillföras större kontinuitet.

I anslutning till den parlamentariska församlingen ordnade Egypten också det parlamentariska talmansmötet. I likhet med tidigare år var de officiella anmälningarna till talmanskonferensen få, men Egypten bokförde automatiskt alla delegationsledare som deltagare i talmansmötet. Finland hade inte anmält sig till talmansmötet.

Vid församlingssessionen i Kairo övertog Europaparlamentet ordförandeskapet i församlingen.

7. PARLAMENTARISKA PARTNERSKAPET ASIEN–EUROPA

Syftet med ASEP-mötena (*Parlamentariska partnerskapet Asien–Europa; Asia–Europe Parliamentary Partnership Meeting, ASEP*) är att främja samarbetet mellan de asiatiska och europeiska parlamenten och att erbjuda parlamentarikerna möjlighet att påverka ASEM-processen. Konferensen ordnas vartannat år. Det tionde parlamentariska partnerskapsmötet Asien–Europa (ASEP10) arrangerades i Bryssel den 27–28 september. Parlamentariker från nästan femtio länder träffades för att diskutera samarbete mellan sina världsdelar och ta ställning till hur klimatförändringen påverkar ekonomi, säkerhet och flyktingskap. ASEP-mötet var en förberedande träff inför ASEM-toppmötet Asien–Europa i Belgien den 18–19 oktober.

Vid huvudsessionen talade riksdagens vice talman Mauri Pekkarinen i egenskap av företrädare för de europeiska länderna om klimatförändringen, utmaningar som den för med sig och metoder för att motverka klimatkonsekvenserna. Dessutom deltog ledamot Matti Torvinen i mötet.

Vice talman Mauri Pekkarinen höll ett anförande på de europeiska ländernas vägnar och framförde en förhoppning om att Europa och Asien ska fördjupa och intensifiera sitt samarbete i kampen mot klimatförändringen. Han efterlyste tydliga lösningar och hoppades att länderna i högre grad skulle dela med sig av sina erfarenheter sinsemellan för att finna tillämpliga lösningar på nationell nivå. Vidare framhöll Mauri Pekkarinen att Finland besitter kompetens inom biobränslen, biodrivmedel och bioenergi, smarta elnät och kärnsäkerhet, rentav också inom solenergi trots att vi är ett arktiskt land. Dessutom påpekade han att Europa och Asien har alla chanser att ytterligare stärka samarbetet inom dessa sektorer.

Avslutningsvis pekade han på att EU har haft förmågan att reducera sina utsläpp och trots det ha ekonomisk tillväxt. Klimatkonferensen i Rio 1992 satte mål för utsläppsminskningarna, men de gällde bara utvecklade industriländer. Sedan dess har det skett stora förändringar inom många områden och de länder som då klassades som utvecklingsländer hör i dag till de rikaste länderna i världen. Utsläppen av växthusgaser har tagit en annan vändning, konstaterade Pekkarinen också. Exempelvis Kina står i dagsläget för omkring 27 procent av växthusgasutsläppen, Indien för 7 procent och EU för ungefär 10 procent.

Enligt Mauri Pekkarinen är klimatavtalet från Paris ett genuint globalt avtal som eftersträvar att begränsa den globala uppvärmningen till två grader. USA:s president Donald Trump har meddelat att USA kommer att dra sig ur klimatavtalet, men det kan landet göra först senare och USA sitter följaktligen fortfarande vid förhandlingsbordet. Europa och Asien har enorma möjligheter att ta fram koldioxidsnåla metoder för att producera energi och begränsa klimatförändringen såväl med multilateralt som bilateralt samarbete.

På ASEP-konferensen underströk de europeiska och asiatiska parlamentarikerna återigen hur angeläget det är att deras världsdelar för en dialog med varandra. Tillsammans har de omkring 60 procent av världens befolkning och inom ekonomin står de för en lika stor andel av bnp i hela världen. Genom att samverka kan Europa och Asien i stor utsträckning påverka i vilken riktning världen utvecklas. Flera ledamöter underströk att de globala utmaningarna kräver interkontinentalt samarbete och intensifierad dialog. Dessutom lyfte de fram inom vilka sektorer det egentligen går att uppnå målet, det vill säga vilka realiteter som ställer hinder i vägen för samarbete mellan kontinenterna och länderna.

I resolutionen från Brysselkonferensen underströk parlamentarikerna att det är viktigt att motverka konsekvenserna av klimatförändringen, bekämpa terrorism, främja jämlikhet och respektera de mänskliga rättigheterna. Extra starka var parlamentarikernas signaler i klimatfrågan. På den punkten var samförståndet mellan dem sannolikt allra starkast, även om de hade divergerande syn på metoderna för att begränsa den globala uppvärmningen. Resolutionen kan betraktas som hörnstenen i samarbetet mellan parlamentarikerna eftersom den antogs av alla och erbjuder en ram och ett fokus för fördjupat samarbete.

Redan nu är hundratals miljoner människor i Asien, främst kvinnor och barn, i en mycket utsatt position och i riskzonen för naturkatastrofer, som hotar att ytterligare förvärras av klimatförändringen. Översvämningar, torka och stormar är ett stort hot mot bebyggda kusttrakter. I Bryssel betonade parlamentarikerna kraftfullt vikten av att begränsa klimatförändringen och minska risken för klimatkatastrofer. De framhöll också hur viktigt det är att få bukt med konsekvenserna av katastroferna och påpekade att de har en koppling till samhällenas möjligheter att utvecklas och minska fattigdomen.

Också de ekonomiska konsekvenserna av klimatförändringen belystes. I Asien har uttorkningen i tätbebyggda områden och översvämningarna i kusttrakterna haft direkt inverkan på livsmedelsförsörjningen. Utarmningen av marken tvingar människor att söka sin försörjning någon annanstans. Bland alla sektorer inom ekonomin är jordbruk den sektor som är känsligast för klimatvariationer. Redan nu har förutsättningarna för jordbruk försämrats i många länder till följd av uppvärmningen och omställningarna i nederbörden.

Parlamentarikerna framhöll också att klimatförändringen i många hänseenden har ett samband med migration och flyktingskap i världen. När väderförhållandena förändras, blir det svårt att bo kvar i vissa områden. Klimatförändringen har en direkt koppling till i synnerhet tryggad livsmedelsförsörjning, när möjligheterna att bedriva jordbruk försämrats och maten inte räcker till för alla. Konkurrensen om beboeliga områden kan dessutom få konflikter mellan människor att eskalera. År 2016 fanns det totalt 65,6 miljoner människor i världen som hade tvingats fly sin hembygd. Enligt FN:s flyktingorgan UNHCR måste över 25 miljoner människor varje år fly sina hem på grund av naturförhållandena och naturkatastrofer. Krig, väpnade konflikter och otrygghet hör visserligen fortfarande till de största orsakerna till flyktingskap, men klimatförändringen blir en allt viktigare faktor bakom migrationsströmmarna.

I debatterna kom också de utmaningar fram i ett bredare perspektiv som är gemensamma för Europa och Asien och som kräver avsevärt större samarbetsinsatser än i dag för att länderna ska kunna möta dem på ett effektivt sätt. Internationell kriminalitet, terrorism, radikaliserings, rasism, skydd av vårt gemensamma miljöarv, migrationsströmmar, mekanismer för rättvis handel och gemensamma program för vetenskap och teknik är alla fenomen där det behövs samarbete över gränser och kontinenter för att vi ska kunna hantera dem effektivt. Också det var frågor som ASEP-konferensen sökte svar på.

Utöver konferensen ingick ett möte i riksdagen med asiatiska parlamentariker i den finländska delegationens aktiviteter. Vice talman Mauri Pekkarinen tog emot delegationer från bland annat Sydkorea och Vietnam. I diskussionerna med gästerna lyfte han fram möjligheterna att utveckla de multilaterala relationerna mellan Asien och Europa via ASEP-samarbetet.

BILAGA DELEGATIONERNAS SAMMANSÄTTNINGAR

1 Finlands delegation i parlamentariska Östersjökonferensen

Ordförande	Kari KULMALA (saf)
Vice ordförande	Saara-Sofia SIREN (saml)
Övriga medlemmar	Hanna KOSONEN (cent) Riitta MYLLER (sd) Ari TORNIAINEN (cent)
Ersättare	Petri HONKONEN (cent) Anne-Mari VIROLAINEN / Veera RUOHO (saml) Maria TOLPPANEN (sd) Sami SAVIO (saf) Eerikki VILJANEN (cent)
Sekreterare	Sekreterare för internationella ärenden Mika Laaksonen www.bspc.net

2 Finlands delegation i Arktiska parlamentarikerkonferensen

Ordförande	Katri KULMUNI (cent), Finlands representant i ständiga kommittén
Första vice ordförande	Johanna OJALA-NIEMELÄ (sd)
Övriga medlemmar	Tiina ELOVAARA (blå) Mari-Leena TALVITIE (saml) Kari KULMALA (blå) Mirja VEHKAPERÄ (cent) / Markus LOHI (cent)
(inga ersättare)	
Sekreterare	Sekreterare rådet för internationella ärenden Samu Paukkunen www.arcticparl.org

3 Finlands grupp i Interparlamentariska unionen (IPU)

Ordförande	Jutta URPILAINEN (sd)
Vice ordförande	Simon ELO (blå) / Maria LOHELA (blå)
Övriga medlemmar	Anders ADLERCREUTZ (sv) Anne-Mari VIROLAINEN / Harri JASKARI (saml) Pekka PUSKA (cent) Kari UOTILA (vänst) Yanar OZAN (gröna) Päivi RÄSÄNEN (kd)

Ersättare	Tarja FILATOV (sd) Satu HASSI (gröna) Timo HEINONEN (saml) Silvia MODIG (vänst) Ulla PARVIAINEN (cent) Jari RONKAINEN (saf) / Jani MÄKELÄ (saf) Mikaela NYLANDER (sv) Peter ÖSTMAN (kd)
Sekreterare	Sekreterare sekr. för internationella ärenden Teemu Vuosio www.ipu.org

4 Finlands delegation i Natos parlamentariska församling

Ordförande	Ilkka KANERVA (saml)
Vice ordförande	Eero HEINÄLUOMA (sd)
Övriga medlemmar	Tom PACKELÉN (saf) Mikko SAVOLA (cent)
(inga ersättare)	
Sekreterare	Sekreterare utskottsrådet Heikki Savola www.nato-pa.int

5 Finlands delegation i parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet

Ordförande	Mika RAATIKAINEN (saf)
Övriga medlemmar	Sirkka-Liisa ANTTILA (cent) Pertti SALOLAINEN (saml)
Ersättare	Susanna HUOVINEN (sd) / Tiina ELOVAARA (blå) Matti VANHANEN (cent)
Sekreterare	utskottsrådet Tiina Larvala / utskottsrådet Jonna Laurmaa www.paufm.org

6 Finlands delegation i parlamentariska partnerskapsmötet Asien-Europa

Ordförande	Mauri PEKKARINEN (cent)
Övriga medlemmar	Matti TORVINEN (blå) Sofia VIKMAN (saml)
(inga ersättare)	
Sekreterare	Sekreterare rådet för internationella ärenden Samu Paukkunen

